

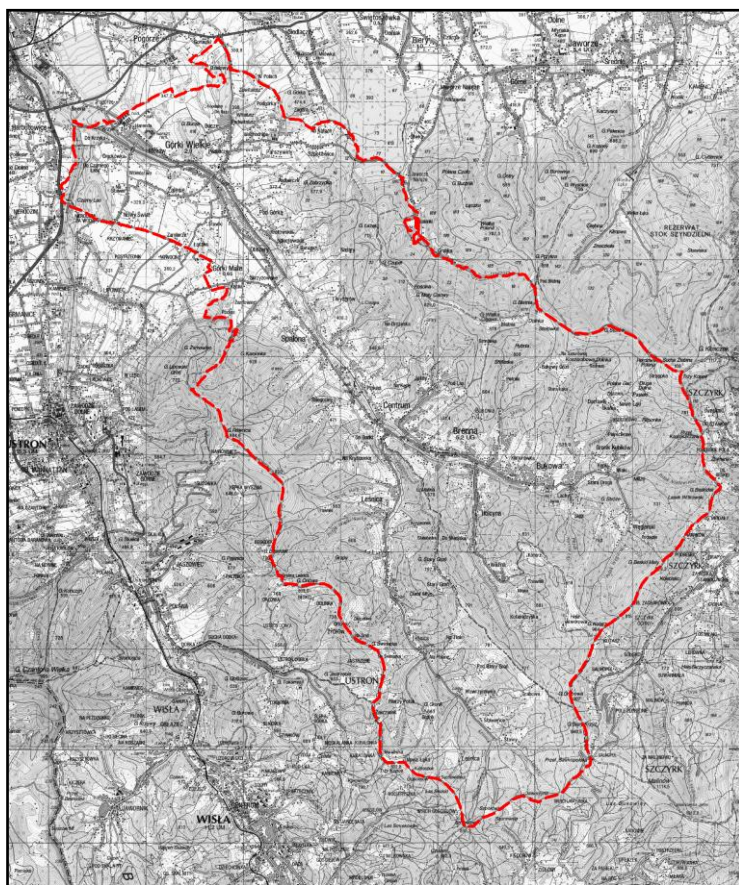
Geologic

44-203 Rybnik, Strzelecka 78

Tel: 502773557

email: geologic1@wp.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO GMINY BRENNA

Zleceniodawca: Pracownia Urbanistyczna w Rybniku sp. z o.o.
ul. Wodzisławska 30
44-200 Rybnik

Autor: Tomasz Miłowski

Data wykonania: 27 grudnia 2024 r., 27 lutego 2025 r., 21 marca 2025 r., 7 sierpnia 2025 r., 5 listopada 2025 r., 1 kwietnia 2026 r., 26 czerwca 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY.....	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	15
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE.....	15
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	15
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE	17
2.4 WODY PODZIEMNE	19
2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE	21
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	22
2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	22
2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	24
2.7 ZASOBY NATURALNE.....	29
2.8 PRZYRODA OŻYWIONA	29
2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I KORYTARZE EKOLOGICZNE.....	31
P-02: projektowany rezerwat „Las Dzielowy”	45
P-03: projektowany rezerwat „Lipowski Gron”	45
P-04: projektowany rezerwat „Błatnia”	45
P-06: projektowany użytek ekologiczny „Staw”	46
P-07: projektowany użytek ekologiczny „Pasternik Górny”	46
P-08: projektowany użytek ekologiczny łąki w dolinie Suchego Potoku	46
P-10: projektowane poszerzenie rezerwatu „Dolina Łańskiego Potoku”	46
P-09: użytek ekologiczny „Jar z Cieszyńnianką”	46
P-12: projektowany użytek ekologiczny „Stary Groń”	46
P-13: projektowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Las Witalusz”	46
P-14: projektowany użytek ekologiczny „Las Sojka”:	46
P-15: projektowany użytek ekologiczny „Czarny Las”	46
P-17: projektowane stanowisko dokumentacyjne „Grabowa”	46
2.10 KRAJOBRAZ	48
2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	49
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	49
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE.....	51
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	51
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	51
5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	52
5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	52
5.4.2 WPŁYW NA GLEBY	52

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	52
5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ	53
5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	54
5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ	58
5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	59
5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	59
5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	59
5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY	60
5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	60
5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI	61
5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE	61
5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	62
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	62
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	62
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.....	63
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	64
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	64
11. LITERATURA	75

Spis rysunków

Rys. 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 670):

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2026 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

 Geologic
Tomasz Miłowski
44-203 Rybnik, ul. Strzelecka 78
tel. 502 773 557 e-mail: geologic1@wp.pl
NIP 62-2-283-41-91, REGON 241759860
Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Brenna, sporządzonego w 2025 r. wraz z kolejnymi wersjami.

Należy zauważyć, że zdecydowana większość przeznaczeń terenu opiera się na obowiązujących w gminie Brenna miejscowych planach zagospodarowania. Zostały one dodane do pisma w sprawie zaopiniowania i uzgodnienia. Z mpzp można zapoznać się też na stronie internetowej <https://sip.gison.pl/brenna> lub na stronie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w POG strefy planistyczne wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszają one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu ogólnego gminy (dalej POG), a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury. Należy pamiętać, że konkretyzacja ustaleń POG nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, samo plan ogólny nie jest natomiast podstawą do wydania jakichkolwiek decyzji.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu planu ogólnego gminy Brenna oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,

- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- b) określa, analizuje i ocenia
- istniejący stan środowiska,
 - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,
- c) przedstawia
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
 - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Zakres prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak WOOŚ.411.159.2024.AB z dnia 21 sierpnia 2024 r. oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Cieszynie pismem znak ONS-ZNS.9022.1.7.2024 z dnia 9 sierpnia 2024 r.

Projekt Planu Ogólnego gminy Brenna powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brenna przyjęte Uchwałą Nr XXI/237/17 Rady Gminy Brenna z dnia 13 lipca 2017 r.;
- Obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (z lat 2004 - 2022);
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Brenna w jej granicach administracyjnych, Werona sp. z o.o., Katowice, 2008 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Brenna, Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, grudzień 2024 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem Planu Ogólnego Gminy, w tym z wnioskami do POG,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu POG w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję terenową obszaru gminy w drugiej połowie 2024 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie Planu Ogólnego Gminy Brenna powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez wskazanie stref planistycznych zgodnie z wymogami ochrony środowiska. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY

Celem generalnym sporządzania projektu planu ogólnego jest określenie obrazu przestrzennego polityki gminy. Dotyczy to wymiaru przestrzennego poprzez ustalenie stref planistycznych i wymiaru normatywnego - poprzez ustalenie gminnych standardów urbanistycznych. Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest więc uchwalenie podstawy merytorycznej i prawnej niezbędnej dla sporządzenia nowych planów miejscowych i zmiany planów obowiązujących.

Źródłem regulacji prawnych dotyczących sporządzania, treści i procedury uchwalania planu ogólnego jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) zwana dalej u.p.z.p. Zgodnie z tą ustawą plan ogólny obejmuje ściśle ustalenia struktury funkcjonalno-

przestrzennej gminy w wydzielonych strefach planistycznych i określenie gminnych standardów urbanistycznych. Częścią dokumentu projektu planu ogólnego jest również uzasadnienie, w którym określono sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju gminy i wyjaśniono przyczyny przyjętych rozwiązań przestrzennych.

W projekcie Planu Ogólnego Gminy Brenna wskazano następujące strefy planistyczne:

- strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- strefa SU – strefa usługowa,
- strefa SP – strefa gospodarcza,
- strefa SR – strefa produkcji rolniczej,
- strefa SI – strefa infrastrukturalna,
- strefa SN – strefa zieleni i rekreacji,
- strefa SC – strefa cmentarzy,
- strefa SG – strefa górnictwa,
- strefa SO – strefa otwarta,
- strefa SK – strefa komunikacyjna.

Szeroka gama kategorii terenów w ramach stref planistycznych nie pozwala na dokładne określenie lokalizacji przedsięwzięć najsilniej oddziałujących na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po zrealizowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających ustalenia POG. Dla poszczególnych kategorii terenu projekt POG nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. w strefie SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, przewiduje się funkcję mieszkaniową wielorodzinną, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi, infrastrukturę techniczną, ogródki działkowe czy zielenią urządzone, a w strefie SO teoretycznie zawsze możliwa jest realizacja terenów komunikacji, teren ogrodów działkowych oraz terenów infrastruktury technicznej). Wobec powyższego dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po rozeznaniu lokalnych uwarunkowań środowiska oraz potrzeb inwestycyjnych. Przyjęty w POG sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach oszacowanie wpływu na środowisko staje się niemożliwe, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzała będzie określona lokalizacja na etapie mpzp. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo – jeżeli wyznaczono strefę

mieszkaniową w projekcie POG, to przyjęto, że w miejscowym planie negatywne oddziaływania mogą zaistnieć na całym jego obszarze. W analizowanym dokumencie wprowadzono odpowiednie wskaźniki urbanistyczne, które nie pozwalają na całkowitą zabudowę terenów, jednakże na dzień dzisiejszy nie wiadomo, które z przestrzeni zostaną zajęte, zależne będzie to bowiem w dużej mierze od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie należy również pamiętać, że realizacja takiego maksymalnego programu nie będzie nigdy możliwa, gdyż obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III.

Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a w nich zawarte zostaną, wybrane spośród katalogu zawartego w POG dla każdej ze stref planistycznych, przeznaczenia terenu. Trudno jest wskazać jednoznacznie tereny, na których zmieni się przeznaczenie, gdyż projekt POG nie wyznacza zdecydowanie nowych kierunków zagospodarowania. Większość nowych terenów to uzupełnienie istniejącej struktury zarówno już stanu istniejącego, jak i stanu planowanego, wynikającego z ustaleń obowiązującego suikzp i mpzp. Projekt POG nie wskazuje nowych terenów, na których kształtowałyby się nowe centra rozwoju. Wizja rozwoju gminy oparta jest o istniejącą strukturę, która została już nakreślona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie w uchwalanych tu mpzp. W obrębie poszczególnych stref planistycznych przewiduje się następujące zasady zagospodarowania:

strefa SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

Procent chłonności terenów niezabudowanych umożliwiających realizację funkcji mieszkaniowej wyznaczonych w obecnie obowiązujących planach miejscowych wynosi 821% wyliczonego zapotrzebowania. W związku z czym w projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne SW, SJ i SZ jedynie:

- na obszarach, gdzie w obecnie obowiązujących planach miejscowych możliwa jest realizacja odpowiednio funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej,
- na obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej,
- w obszarze uzupełnienia zabudowy uwzględniając złożone wnioski, lokalne uwarunkowania oraz uwarunkowania opisane w punkcie IV niniejszego uzasadnienia.

Strefę SW wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (strefa o symbolach 2SW, 14SW, 32SW) oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają taką funkcję (tereny wzdłuż ul. Góreckiej, Wyzwolenia i Bukowej oraz rejon Bukowa).

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SW dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SW w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefę SJ wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz letniskowa i rekreacji indywidualnej oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcje.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SJ dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej. Na obszarach, gdzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dopuszczają zabudowę letniskową, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej. W każdej wyznaczonej strefie SJ, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni naturalnej, lasu, wód.

Utrzymano strefę 116SJ (nazwa wg. stanu opisu na dzień 20.05.2026, IV wystąpienie, fragment działki w Brennej o nr ewid. 1458, obecnie pod nazwą 226SJ) ze względu na obecność zabudowy w stanie faktycznym w terenie, posiadającej adres i dostęp do infrastruktury technicznej (prąd, gaz), mimo braku zewidencjonowania zabudowy w ewidencji gruntów i budynków. Budynek znajduje się na terenie krajobrazu priorytetowego Bielsko-Koniaków, a jego struktura i kubatura utrzymują i podkreślają historyczny charakter krajobrazu, tzn. jest to tradycyjna chata drewniana na podmurówce. Uznać należy, że taka forma stanowi podkreślenie a nie zaburzenie krajobrazu priorytetowego, podnosi walory krajobrazowo-kulturowe terenu, z poziomu zaś funkcji przyrodniczych zasadne jest twierdzenie o niemożności negatywnego wpływu samego budynku na roślinność w jego obrębie.

Strefę SZ wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa zagrodowa oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SZ dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy zagrodowej, produkcji w gospodarstwach rolnych, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SZ, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni naturalnej, lasu, wód. Natomiast w strefach oznaczonych symbolami 53SZ, 56SZ, 58SZ, 68SZ i 79SZ w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług. Dopuszczenie terenów usług wynika z lokalizacji w/w stref tj., sąsiedztwo istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz wynika z ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

strefa SU - strefa usługowa

Strefę SU wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowane są istniejące budynki usługowe takie jak, urzędy, szkoły, kościoły, hotele oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają taką funkcję.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SU dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SU, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni naturalnej, lasu, wód.

W strefie oznaczonej symbolem 5SU i 35SU w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu składów i magazynów. W/w dopuszczenie wynika z aktualnego zagospodarowania terenu oraz ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

Strefa SP – strefa gospodarcza

Strefą SP objęto zlokalizowane na obszarze gminy obiekty produkcyjne, magazynowo-składowe i bazy transportowe oraz obszary, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Na wniosek przedsiębiorstw będących właścicielami wnioskowanych działek wyznaczono nowe strefy gospodarcze o symbolach 3SP (Górki Wielkie) i 15SP (Brenna).

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SP dopuszczone jest wyznaczenie terenu produkcji, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SP, za wyjątkiem stref o symbolach 12SP i 13SP, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług, zieleni naturalnej, lasu, wód. W strefach o symbolach 12SP i 13SP w dodatkowym profilu funkcjonalnym nie dopuszczono lokalizacji usług, ponieważ strefy te graniczą bezpośrednio z terenami, na których prowadzona jest eksploatacja złóż.

Strefa SR – strefa produkcji rolniczej

Strefę SR wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa związana z produkcją rolniczą oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SR dopuszczone jest wyznaczenie teren produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, infrastruktury technicznej.

W strefie o symbolu 21SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni słonecznej.

W każdej wyznaczonej strefie SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SI – strefa infrastrukturalna

Strefę SI wyznaczono w Brennej, na działce, gdzie planowana jest budowa rozdzielni sieci 110 kV.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SI dopuszczone jest wyznaczenie terenu infrastruktury technicznej, komunikacji, ogrodów działkowych. W dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SN – strefa zieleni i rekreacji

Strefę SN wyznaczono na terenach, gdzie w obecnie obowiązujących planach miejscowych dopuszczono funkcje związane ze sportem i rekreacją. Większe powierzchniowo strefy SN wyznaczono na obszarach, gdzie zlokalizowane są obiekty i tereny sportowo-rekreacyjne istniejącej Stacji Narciarskiej Świniorka w Leśnicy oraz planowanej stacji narciarskiej w rejonie góry Hyrca.

Nowe strefy SN wyznaczono głównie przy ul. Leśnica w ramach uzupełnienia istniejącej przy tej ulicy zabudowy turystycznej (pensjonaty, pola campingowe, obiekty gastronomiczne) oraz w rejonie góry Świniorka i Hyrca, w celu umożliwienia budowy i rozbudowy stacji narciarskich wraz z niezbędną bazą turystyczno-gastronomiczną.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SN dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, plaży, wód, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SN, w zależności od jej lokalizacji w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie:

- terenu usług sportu i rekreacji, zieleni naturalnej, lasu (2SN, 4SN, 6SN, 11SN, 16SN, 18SN, 31SN, 44SN, 47SN i 49SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (3SN, 5SN, 12SN, 13SN, 17SN, 21SN, 25SN, 30SN, 37SN, 38SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (od 7SN do 10SN, 32SN, 33SN, 39SN, 42SN, 43SN, 46SN, 50SN i 51SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (19SN, 20SN, od 22SN do 24SN, od 26SN do 29SN, 34SN, 35SN, 40SN, 41SN i 48SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (14SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług gastronomii, usług turystyki, usług edukacji, zieleni naturalnej, lasu (36SN i 52SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (45SN),

terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, usług nauki, usług edukacji, usług zdrowia i pomocy społecznej, zieleni naturalnej, lasu (1SN i 15SN).

Strefa SC – strefa cmentarzy

Strefę SC wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowane są istniejące cmentarze. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SC dopuszczone jest wyznaczenie terenu cmentarza, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej. W dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usługi kultu religijnego, handlu detalicznego, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SG – strefa górnictwa

Strefę SG wyznaczono w miejscach występowania udokumentowanych złóż:

- piasków i żwirów „Górki Wielkie” (ID Midas 18116) - strefa 1SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Cisowa” (ID Midas 581), „Cisowa 1” (ID Midas 9143), „Cisowa” (ID Midas 9083), „Brenna-Leśniczówka” (ID Midas 803) - 2SG
- kamieni łamanych i blocznych „Brenna-Leśniczówka” (ID Midas 803), „Brenna-Jarząbek” (ID Midas 6702) - 3SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Głębiec I” (ID Midas 15512) - 4SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Brenna M” (ID Midas 8161) - 5SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Beskid” (ID Midas 9082), „Brenna Beskid-Jatny” (ID Midas 800) - 6SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Tokarzówka” (ID Midas 802) - 7SG.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SG dopuszczone jest wyznaczenie terenu górnictwa i wydobywania, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W celu umożliwienia zagospodarowania stref o symbolu 1SG i 5SG po zakończonej eksploatacji złoża, w ramach profilu dodatkowego dopuszczono możliwość wyznaczenia terenu produkcji, usług handlu, usług rzemieślniczych, usług gastronomii, usług biurowych i administracji, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SO – strefa otwarta

Strefę SO wyznaczono na obszarach leśnych, rolnych oraz użytkach zielonych, na których nie dopuszczono zabudowy w ramach obecnie obowiązujących planów miejscowych oraz projektu planu ogólnego.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SO dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, lasu, zieleni naturalnej, wód, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W strefach o symbolach 63SO, 65SO, 66SO, 72SO, 78SO i 79SO w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni wodnej. W/w dopuszczenie wynika z aktualnego zagospodarowania terenu (zbiorniki elektrowni wodnej w rejonie góry Kotarz) oraz ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

W strefie o symbolu 17SO w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni słonecznej.

W strefach SO, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, za wyjątkiem stref SO zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”, w granicach krajobrazów priorytetowych oraz w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

W żadnej strefie SO nie dopuszczono możliwości wyznaczenia terenów elektrowni wiatrowej, elektrowni geotermalnej i biogazowni.

Strefa SK – strefa komunikacyjna

Strefę SK wyznaczono na obszarach, gdzie zlokalizowana jest fragment drogi wojewódzkiej nr 941 w Górkach Wielkich i nr 942 w Brennej, droga powiatowa nr 2602S z Brennej do Skoczowa (ul. Zofii Kossak, Breńska, Górecka, Wyzwolenia, Bukowa) a także droga powiatowa nr 2603S przebiegająca przez Brenną Leśnicę oraz tereny parkingów wyznaczone w obecnie obowiązujących planach miejscowych.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SK dopuszczone jest wyznaczenie terenu autostrady, drogi ekspresowej, drogi głównej ruchu przyspieszonego, drogi głównej, komunikacji kolejowej i szynowej, komunikacji kolei linowej, komunikacji wodnej, komunikacji lotniczej, obsługi komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej. W strefach SK, które obejmują istniejące w/w drogi, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu drogi zbiorczej, zieleni urządzonej, lasu, zieleni naturalnej, wód. W strefach, gdzie zlokalizowane są istniejące i planowane parkingi, w profilu funkcjonalnym dodatkowym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, lasu, zieleni naturalnej, wód.

Tereny elektrowni wodnych zostały wskazane zgodnie z obowiązującymi planami w obrębie stref SO. Nie ma żadnych przeciwwskazań dla budowy tego typu obiektów w obowiązujących przepisach prawa, tereny ich lokalizacji znajdują się poza obszarami objętymi ochroną prawną, w których tego typu inwestycje byłyby zakazane. Część ze stref z elektrowniami znajduje się w obrębie parku krajobrazowego, a część w jego otulinie. Jak to już wielokrotnie wskazywano na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego obecnie (od 2001 r.) nie obowiązują żadne przepisy, trudno więc interpretować czy domniemywać istnienia tu jakichkolwiek ograniczeń.

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju gminy opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych. Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy.

Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Brennicy. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korytarze ekologiczne w sytuacji gdy na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Należy zauważyć, że zdecydowana większość przeznaczeń terenu opiera się na obowiązujących w gminie Brenna miejscowych planach zagospodarowania. Zostały one dodane do pisma w sprawie zaopiniowania i uzgodnienia. Z mpzp można zapoznać się też na stronie internetowej <https://sip.gison.pl/brenna> lub na stronie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html.

Na całym terenie gminy obowiązują mpzp z lat 2004 – 2022, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Opracowanie obejmuje gminę Brenna, znajdującą się w powiecie cieszyńskim, w województwie śląskim. Wewnętrznie gmina podzielona jest na trzy sołectwa stanowiące uformowane jednostki strukturalne: Brenna, Górki Małe i Górki Wielkie, wydziela się tu również szereg mniejszych przysiółków, kolonii, osiedli. Zgodnie z danymi GUS w 2023 r. w mieście mieszkało 11 761 mieszkańców, a jej powierzchnia to 9560 ha¹.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego² teren gminy znajduje się w prowincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym. Gmina Brenna położona jest na obszarze występowania dwóch różnorodnych jednostek geologicznych: Beskidu Śląskiego i Pogórza Śląskiego. Ich granica przebiega pomiędzy sposób zbliżony do granicy pomiędzy miejscowościami Brenna i Górki. Regionalizację fizyczno-geograficzną przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1 Regionalizacja fizyczno - geograficzna

Mezoregion	Makroregion	Podprowincja	Prowincja
Pogórze Śląskie (513.32)	Pogórze Zachodniobeskidzkie (513.3)	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513)	Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51)
Beskid Śląski (513.45)	Beskidy Zachodnie 513.44-57		

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

W budowie geologicznej obszaru gminy Brenna, w tym jej części centralnej główny udział mają płaszczowiny karpackie, na nich zalegają zaś osady plejstoceny i holoceny, w tym współczesne osady dolin Brennicy i mniejszych potoków.

Podłoże proterozoiczno-paleozoiczne tworzą proterozoiczne skały metamorficzne (głównie gnejsy), na których leżą dolno- i środkowodewońskie wapienie i dolomity o miąższości do 500 m.³ Mają one znaczenie jako warstwa wodonośna wód leczniczych w okolicy Ustronia, na zachód od gminy Brenna. Obszar gminy w całości jest położony w obrębie Karpat. Bezpośrednio na utwory miocenu w północnej części gminy, a na podłoże paleozoiczne w części centralnej i południowej, nasunięte są utwory płaszczowiny podśląskiej, na której z kolei zalega płaszczowina śląska. Utwory płaszczowiny podśląskiej odsłaniają się w strefie brzeżnej nasunięcia karpackiego (poza obrębem gminy) oraz w oknach tektonicznych w okolicach Kiczyc oraz między Ustroniem i Skoczowem. Są to niemal wyłącznie skały łupkowo - margliste o pstrym zabarwieniu, silnie zaburzone tektonicznie i o bardzo zmiennej miąższości. Znacznie większe znaczenie mają utwory płaszczowiny śląskiej, która składa się z dwóch podjednostek: płaszczowiny cieszyńskiej (wiek: górna jura - dolna kreda) oraz płaszczowiny godulskiej (wiek: generalnie górna kreda-paleogen) nasuniętych na siebie w kierunku północnym. Utwory płaszczowiny cieszyńskiej, tj. łupki cieszyńskie dolne, wapienie cieszyńskie i łupki cieszyńskie górne - mają

¹ Powierzchnia zliczona wg ewidencji gruntów 9526 ha;

² Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa 2001 r;

³ Na podstawie: Lasoń K, Krieger W, Mapa Geośrodowiskowa Polski ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2002 r.

miąższość nie przekraczającą 400 m i występują na północ od linii Ustroń - Górki Wielkie - Jaworze, mając do niedawna znaczenie surowcowe dla przemysłu ceramiki budowlanej (łupki) i przemysłu cementowo-wapienniczego (wapienie). Znajdują się one również poza terenem gminy Brenna. W obrębie gminy występują wyłącznie górnokredowe warstwy godulskie: dolne, środkowe i górne, wszystkie wykształcone najczęściej jako piaskowce z cienkimi wkładkami łupków. Piaskowce warstw godulskich dolnych i środkowych mają znaczenie surowcowe na obszarze gminy (istniejące i dawne kamieniołomy). Wśród utworów czwartorzędowych największe znaczenie mają szeroko rozprzestrzenione piaski i żwiry rzeczne z wkładkami mułków, wieku zarówno holoceni, jak i plejstoceni. Występują one w dolinach: Brennicy i Hołcyny, a także ich mniejszych dopływów. Marginalne znaczenie mają gliny zwietrzelinowe, lessy oraz utwory wodnolodowcowe.

W budowie geologicznej terenu gminy wyróżniają się osady dolin rzecznych Brennicy oraz mniejszych cieków, osady koluwalne powstałe na skutek osuwania się i rozmywania stoków Beskidów w wyższych częściach miejscowości oraz osady kredowe Serii Śląskiej (Płaszczowiny Śląskiej) najwyższych wzniesień, a więc stoków Lipowskiego Gronia, Równicy, Błatniej, Wielkiego i Małego Cisowego, Góry Czupeł i Łazek. Na terenie gminy wyróżniono następujące utwory geologiczne:

- 1 - Gliny, iły, mułki, namuły, piaski i żwiry den dolinnych - (Czwartorzęd, Holocen),
- 3 - Żwiry, piaski, mułki i gliny rzeczne terasów zalewowych 2,5 – 3,0 m n.p. rzeki - (Czwartorzęd, Holocen),
- 5 - Mułki i gliny (mady) oraz żwiry i piaski rzeczne terasów nadzalewowych 4,0-6,0 m n.p. rzeki - (Czwartorzęd, Holocen),
- 8 - Iły, gliny, gliny z rumoszem skalnym oraz głazami i blokami (pakiety osuniętego fliszu), koluwalne – (Czwartorzęd nierozdzielony),
- 9 - Gliny oraz gliny z rumoszem skalnym deluwialne i koluwalne (soliflukcyjne) - (Czwartorzęd nierozdzielony),
- 10 - Gliny i piaski pyłowato-ilaste, gliny z rumoszem skalnym, mułki oraz gliny i pyły deluwialne, zwietrzelinowe, koluwalne (soliflukcyjne) i eoliczne - (Czwartorzęd nierozdzielony),
- 13 - Żwiry, głazy, piaski, mułki i gliny rzeczne terasów nadzalewowych 6,0 – 11 m n.p. rzeki – (Czwartorzęd, plejstocen, Złodowacenie Północnopolskie),
- 27 - Piaskowce gruboławicowe i łupki – (Kreda górna, warstwy godulskie środkowe),
- 29 - Piaskowce gruboławicowe i średnioławicowe oraz łupki – (Kreda górna, warstwy godulskie dolne),
- 30 - Rogowce, piaskowce cienkoławicowe i łupki (rogowce mikuszowickie) – (Kreda górna i dolna, Warstwy Igockie górne, Alb i Cenoman),
- 31 - Piaskowce cienkoławicowe i średnioławicowe oraz łupki - (Kreda dolna, warstwy Igockie dolne i środkowe, Alb),
- 33 - Łupki z wkładkami piaskowców cienkoławicowych i syderytów - (Kreda dolna, warstwy wierzowskie, Hotteryw i Apt),
- 35 - Łupki margliste z wkładkami piaskowców cienkoławicowych wapnistych (łupki cieszyńskie górne) - (Kreda dolna, warstwy cieszyńskie górne, Berias - Hotteryw),

Numery tych wydzieleni odpowiadają wydzieleniom ze Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski ark. Skoczów.⁴ W szerokiej dolinie Brennicy występują żwiry, piaski, mułki i gliny rzeczne terasów zalewowych 2,5 – 3,0 m n.p. rzeki (3) oraz mułki i gliny (mady) oraz żwiry i piaski rzeczne terasów nadzalewowych 4,0-6,0 m n.p. rzeki (5). W dolinach mniejszych cieków występują gliny, iły, mułki, namuły, piaski i żwiry den dolinnych (1). Wyższe położenia zajmują osady związane z procesami rozmywania beskidzkich stoków. Wymienić tu należy iły, gliny, gliny z rumoszem skalnym oraz głazami i blokami (pakiety osuniętego fliszu), koluwalne (8), gliny oraz gliny z rumoszem skalnym deluwialne i koluwalne (soliflukcyjne) (9) oraz gliny i piaski pyłowato-ilaste, gliny z rumoszem skalnym, mułki oraz gliny i pyły deluwialne, zwietrzelinowe, koluwalne (soliflukcyjne) i eoliczne (10). Żwiry, głazy, piaski, mułki i gliny rzeczne terasów nadzalewowych 6,0 – 11 m n.p. rzeki (13) zajmują tylko niewielkie powierzchnie powyżej holocenów osadów doliny Brennicy. Na większych powierzchniach mogą one znajdować się pod przykrywą osadów rzecznych i osadów rumoszków powstałych na skutek wietrzenia Beskidów.

Miejscowość Brenna położona jest w głębokiej dolinie górskiej położonej pomiędzy Masywem Równicy i Masywem Błatniej. Stoki Lipowskiego Gronia budują piaskowce gruboławicowe i średnioławicowe oraz łupki warstw godulskich dolnych. Warstwy te odsłaniają się również na zachodnich i północno-wschodnich stokach Łazka. Masywy Równicy i Pasma Błatniej budują natomiast piaskowce gruboławicowe i łupki warstw godulskich środkowych. Wszystkie te warstwy wchodzi w skład tzw. Płaszczowiny Śląskiej, na którą kolejno składają się warstwy godulskie, warstwy łgockie, warstwy wierzowskie i warstwy cieszyńskie. Na terenie gminy znajduje się również kilka kamieniołomów w których eksploatowane są kredowe piaskowce.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące

Gmina Brenna leży w całości w zlewni Wisły, większość jej terenu odwadnia rzeka Brennica wraz ze swoimi dopływami, można powiedzieć, że jest ona położona w dolinie tej rzeki oraz na zboczach otaczających ją gór. Tylko niewielka część gminy jest odwadniana przez potok Jasionka (wschodnie stoki pasma Błatniej) oraz przez cieki bezpośrednio uchodzące do Wisły (zachodnia część Górek Wielkich) oraz samą Wisłę. Dopływy Brennicy to kolejno patrząc od południa:

- prawobrzeżne: Polczany, Bukowy Potok, Chrobaczy, Jatny, Barujec,
- lewobrzeżne: Niedźwiedzi Potok, Węgierski, Hołcyna, Leśnica (z dopływami Grabowa, Wilczy Potok, Potok Golaszewski, Dopływ spod Beskidka), Śniegotni, Snowaniec, Żarnowiec, Krzywaniec.

Potoki mają swoje źródła w wysokich partiach Beskidu Śląskiego, generalnie w wyższych partiach mają one charakter górskich potoków, im bliżej zaś centrum pojawiają się na nich umocnienia brzegów, często betonowe oraz inne budowle hydrotechniczne.

⁴ Neścieruk P, Wójcik A, Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2013 r.

Najbardziej zmieniona jest sama Brennica, która płynie korytem uregulowanym, o dnie i brzegach częściowo wybetonowanych, z licznymi jazami i spowolnieniami nurtu. W północno-zachodniej części gminy przepływa rzeka Wisła, jej jedynym dopływem jest tu ciek Dopływ z Nowego Światu, a w północno-zachodnim krańcu gminy do Wisły uchodzi właśnie Brennica. Generalnie duża część gminy znajduje się w zlewni Brennicy, jedynie niewielkie wschodnie zbocza Pasma Błatniej oraz północne części Góry Bucze znajdują się w obrębie innych zlewni, łączna powierzchnia tych pozostałych zlewni to ok. 750 ha. Wschodnie zbocza Błatniej i Czupla odwadnia ciek Jasionka, który uchodzi do Jasienicy, a ta z kolei do Łłownicy. Wschodnie stoki Zebrzydki odwadnia Łaziński Potok, a północne stoki Góry Bucze odwadnia Pogórzanka, oba te cieki uchodzą do Łłownicy, która z kolei rozpoczyna swój bieg na granicy gminy, w pobliżu przysiółka Witalusz.

Wody powierzchniowe stojące

Na terenie gminy brak jest większych zbiorników wód powierzchniowych, stawów, czy jezior. Znajduje się tu kilkanaście niewielkich oczek wodnych o łącznej powierzchni 2,7 ha. Zbiorniki te nie mają większego znaczenia dla hydrografii terenu, stanowią przydomowe oczka wodne lub też niewielkie stawiki. Z większych można wskazać dwa stawki pomiędzy ul. Brzegową i ul. Górecką (0,32 ha i 0,37 ha) oraz pomiędzy ul. Jastrzębiec i ul. Huta (0,1 ha i 0,05 ha). Na Hołcynie i na Leśnicy ulokowane były niewielkie zbiorniki zaporowe o pow. ok. 0,7 ha, które służyły do rekreacji, ale w ostatnim czasie oba uległy silnemu zamuleniu.

Zagrożenie powodziowe

Dla terenu gminy Brenna opracowane zostały przez Dyrektora Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz Mapy Ryzyka Powodziowego. Mapy te zostały przekazane do gminy przez RZGW w 2019 r., w związku z czym nabrały one mocy prawnej i stanowią obowiązujący dokument. Na mapach z 2019 r. oznaczono następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – $Q=1\%$,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat – $Q=10\%$,

Tereny te zostały wyznaczone wyłącznie w dolinie Wisły i Brennicy i praktycznie nie wkraczają na żadne tereny zabudowane ograniczając się do międzywala. Tereny $Q=10\%$ zawierają się w obrębie terenów terenów $Q=1\%$. Poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią wskazano tu również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Również i one jednak mieszczą się przeważnie w obrębie międzywala, a ich zasięg jest nieznacznie większy niż zasięg terenów $Q=1\%$.

W granicach koryt mniejszych rzek i potoków może dochodzić do wezbrań, które jednak zwykle nie powodują zalewów na obszarach okolicznych. Związane jest to z położeniem w górnej części zlewni oraz głęboko wciętym, typowo górskim ukształtowaniem koryt cieków. Nie bez znaczenia jest również regulacja Brennicy, która powoduje gwałtowne wzbieranie wody i jej bardzo szybki odpływ.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie gminy nie występują ujęcia wód powierzchniowych dla których ustanowiony by strefy ochronne.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie gminy przepływają trzy ciekі, które zostały zaliczone do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- JCWP nr PLRW200004211149 Brennica,
- JCWP nr PLRW20000621129 Iłownica,
- JCWP nr PLRW2000042112699 Jasienica,
- JCWP nr PLRW200006211151 Wiśła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą;

Głównymi ciekami gminy są Brennica i Leśnica wraz z licznymi dopływami, Wiśła i Jasienka przepływają tylko na niewielkich fragmentach gminy. Na terenie gminy wydziela się cztery zlewnie JCWP: Brennica, Iłownica, Jasienica oraz Wiśła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą. Zlewnia JCWP Brennica zajmuje niemal całą powierzchnię gminy, zlewnia Jasienicy wschodnie stoki Błatniej i Czupła, zlewnia Iłownicy wschodnie stoki Zebrzydki i północne Góry Bucze. Zlewnia JCWP Wiśła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą zajmuje niewielką północno-zachodnią część obszaru gminy.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Cieszyn⁵ cały obszar gminy wchodzi w skład Karpackiego Regionu Hydrogeologicznego XXIII, Podregion Zewnętrznokarpacki XXIII 1, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych, neogeńskich oraz kredowych.

Użytkowe poziomy wodonośne

Według Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000⁶ ark. Skoczów⁷ na terenie gminy głównym użytkowym piętnem wodonośnym są utwory czwartorzędowe obejmujące dolinę Brennicy oraz utwory kredowo-paleogeńskie na zboczach Masywów Równicy, Lipowskiego Gronia oraz Pasma Błatniej.

Poziom czwartorzędowy budują osady rzeczne doliny Brennicy i Wiśły. Wykształcone są one w postaci otoczków piaskowcowych oraz żwirów i piasków. Poza korytami ich górne partie bywają niekiedy w znacznym stopniu zaglinione. Zasilanie wód podziemnych odbywa się tu poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także infiltrację wód powierzchniowych. Poziom wodonośny występuje na ogół na głębokości 5 m poniżej powierzchni terenu. Wody omawianego poziomu związane z utworami terasowymi (holoceńskimi) stanowią ciągły horyzont o charakterze

⁵ Chowanec J. i in, Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Cieszyn, PIG, Warszawa 1983 r.;

⁶ Chowanec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna w skali 1:50000 wraz z objaśnieniami, ark M-34-74-D Skoczów, PIG, Warszawa, 2000 r.;

⁷ Chowanec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2000 r.

swobodnym. W rejonach, gdzie zasilanie jest ograniczone przez występowanie warstwy glin, woda może występować pod niewielkim ciśnieniem.

Dla czwartorzędowego poziomu wodonośnego wyznaczono na Mapie Hydrogeologicznej Polski jednostkę hydrogeologiczną 1abQIII. Potencjalna wydajność studni wierconej wynosi od 2 do 50 m³/h i zależna jest od lokalnych warunków geologicznych. Stopień zagrożenia wód jest określony jako bardzo wysoki. Jakość wód jest dobra (Ib), ale może być nietrwała z uwagi na obecność ognisk zanieczyszczeń, wody nie wymagają uzdatnienia.

Kredowo-paleogeńskie piętro wodonośne jest mocno zróżnicowane. Poziom najwyższy stanowią wapienie cieszyńskie, piaskowce godulskie, piaskowce grodziskie lub piaskowce Igoćkie – do głębokości ok. 100 m. Kolejny poziom tworzą wapienie i łupki cieszyńskie na głębokości 200 – 500 m. Najniższy poziom wodonośny piętra kredowo – paleogeńskiego związany jest z piaskowcami i łupkami płaszczowiny podśląskiej. Występuje na głębokości 500 – 1200 m. Warstwy karbońskie, wśród których przeważają utwory ilasto – mułowcowe, są praktycznie bezwodne. Poniżej, na głębokości 1200 – 1700 m, znajduje się dewońskie piętro wodonośne, tworzone przez dolomity i wapienie.

Dla kredowego poziomu wodonośnego wyznaczono na Mapie Hydrogeologicznej Polski jednostkę hydrogeologiczną związaną z utworami fliszowymi 4aCrI. Potencjalna wydajność studni wierconej wynosi na terenie fliszu do 5 m³/h. Stopień zagrożenia wód jest określony jako niski, niemniej izolacja jest słaba, brak jest jednak ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód jest dobra (Ib), ale może być nietrwała z uwagi na obecność ognisk zanieczyszczeń, wody nie wymagają uzdatnienia

Tabela 2 Główne parametry jednostki hydrogeologicznej

Symbol jednostki hydrogeologicznej	Piętro wodonośne	Wydajność potencjalna studni wierconej m ³ /h	Miąższość [m]	Współczynnik filtracji m/24 h	Współczynnik przewodności m ² /24h	Moduł zasobów odnawialnych m ³ /24h/km ²	Zasoby dyspozycyjne, jednostkowe, [m ³ /24h/km ²]
1abQIII	Q	2-10	8 m	77,0	-	207,0	200-300
4aCrI	Cr	2-5	15 m	1	15	259	65

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczyk [red], 2003) oraz materiałów PSH na terenie gminy wyznaczono kredowy LZWP nr 348 Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski). Zbiornik ten został w ostatnim czasie udokumentowany, nie wyznaczono jednak dla niego jak dotychczas stref ochronnych. LZWP nr 348 obejmuje niemal całą centralną, południową i wschodnią część gminy. W utworach wodonośnych Brennicy wyznaczono GZWP nr 347 Dolina rzeki Górna Wisła. Podobnie jak i LZWP nr 348 zbiornik ten został udokumentowany, nie wyznaczono jednak stref ochronnych. Zbiornik nr 348 występuje również w podłożu zbiornika nr 347.

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych centralna i zachodnia część gminy znajduje się w JCWPd nr PLGW2000162. Część północno-wschodnia znajduje się w JCWPd nr PLGW2000163.

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie gminy Brenna występuje kilka ujęć wód podziemnych posiadających strefy ochrony bezpośredniej oraz strefy ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych, są to ujęcia „Zawiśle” i „Pogórze”.

2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE

Brenna leży w obrębie strefy charakteryzującej się klimatem górskim i typową dla niego zmiennością pogody. Wpływają na nie złożone czynniki związane z morfologią terenu i pokryciem roślinnym. Cechy charakterystyczne klimatu to: zmienność warunków meteorologicznych w krótkim czasie, wysokie amplitudy temperatur dobowych i rocznych, spadek temperatury wraz z wysokością (średnio 0,6° na 100 m wysokości), występowanie inwersji i zastoisk, mocniejsze nasłonecznienie stoków eksponowanych na południe, niższe stoków północnych (także występowanie obszarów, w których przez część roku w ogóle nie dochodzą promienie słoneczne), zamglenia, wysokie sumy opadów, częste zmiany ciśnienia atmosferycznego, duże prędkości wiatrów (także występowanie, typowych dla obszarów górskich wiatrów lokalnych typu fenowego).

Występuje piętrowość klimatyczna, wyróżnić można 3 podstawowe piętra klimatyczne:

- umiarkowanie ciepłe do wysokości około 680 m n.p.m. – średnia roczna temperatura powietrza 6-8°C, roczna suma opadów 800-1000 mm, zaleganie pokrywy śnieżnej 65-105 dni, okres bez przymrozków 145-170 dni,
- umiarkowanie chłodne w przedziale wysokości od 680 do 980 m n.p.m. – średnia roczna temperatura powietrza w przedziale od 4-6°C, roczna suma opadów 1100-1200 mm, zaleganie pokrywy śnieżnej około 130 dni, okres bez przymrozków około 140 dni,
- chłodne powyżej 980 m n.p.m. – średnia roczna temperatura poniżej 4°C, roczna suma opadów powyżej 1400 mm, zaleganie pokrywy śnieżnej około 140 dni, okres bez przymrozków około 135 dni.

Średnia, roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 1143 mm. Najwyższe sumy notowane są w czerwcu, najniższe od stycznia do marca. Dominują wiatry zachodnie i południowo – zachodnie, których kierunek jest jednak modyfikowany w zetknięciu z rzeźbą terenu. Obszar gminy cechuje też dobre przewietrzanie w rejonie Górek Wielkich i Małych, natomiast w centrum powstają zastoiska powietrza, co również jest przyczyną utrzymywania się smogu.

Obszar dolinny, gdzie znajduje się większość terenów zurbanizowanych posiada specyficzne cechy topoklimatu: spływy chłodnego powietrza z wyżej położonych terenów powodujących zastoiska i inwersje, większe amplitudy temperatur, gorsze przewietrzanie, zwiększoną wilgotność powietrza i zamglenia.⁸

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brenna przyjęte Uchwałą Nr XXI/237/17 Rady Gminy Brenna z dnia 13 lipca 2017 r.

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Region Beskidu Śląskiego, na terenie którego znajduje się gmina Brenna, wyróżnia się w stosunku do Pogórza Cieszyńskiego wyraźnym wzniesieniem terenu o ponad 400 - 700 m i wysokimi grzbietami górskimi podzielonymi dolinami. Centrum gminy otoczone jest od południowego zachodu pasmem górskim zaczynającym się od Lipowskiego Gronia, a biegnącym poprzez szczyty Równicy, Orłowej, Trzech Kopców Wiślańskich aż do Przełęczy Salmopolskiej. Wschodnią granicę Brennej, oddzielającą ją od sąsiedniej gminy Szczyrk, tworzą góry: Grabowa, Kotarz, Beskid Węgierski, Beskidek. Od strony północnej natomiast nad Brenną wznoszą się stoki: Trzech Kopców w masywie Klimczoka, Stołowego, Błotnego, Czupeł i Łazka. Trzy Kopce w masywie Klimczoka o wysokości 1082 m n.p.m. to najwyższe wzniesienie gminy Brenna. Między nim, a górą Beskidek znajduje się Przełęcz Karkoszczonka łączącą Brenną ze Szczyrkiem Biłą.⁹ Pod względem geomorfologicznym gmina Brenna położona jest w dolinie Brennicy oraz na zboczach otaczających ją gór. Podobne doliny stanowią istotny element budowy Beskidów i rozciągają się w mniejszym lub większym stopniu z południa na północ, są to m.in. dolina Olzy, dolina Wisły, dolina Brennicy i dolina Soły.

Rzeźba terenu została ukształtowana w neogenie i od tego czasu trwają procesy denudacyjne na grzbietach górskich, oraz erozyjne w dolinach potoków górskich, skąd charakterystyczne jary o stromych, zagrożonych osuwiskami zboczach. Ważnym czynnikiem kształtującym rzeźbę terenu jest także spływ powierzchniowy wód opadowych powodujących erozję odsłoniętych warstw gleby, a także przekształcenia antropogeniczne. Wierzchołki Beskidu Śląskiego charakteryzują łagodnie nachylone stoki oraz wydłużone grzbiety górskie. Brakuje tu form skalistych, występują nieliczne wychodnie skalne oraz jaskinie o skomplikowanym systemie korytarzy (Jaskinia Wiślańska, Jaskinia w Trzech Kopcach). Dzięki zróżnicowanej morfologii teren gminy cechuje się również bogatymi walorami krajobrazowymi.

Teren gminy położony jest w dolinie Brennicy oraz na zboczach masywów ją tworzących. Patrząc od zachodu widoczny jest w obrębie Beskidów układ biegnących południkowo masywów i oddzielających je dolin rzecznych. Licząc od zachodu są to kolejno: dolina Olzy, dolina Wisły, dolina Brennicy i dolina Jasionki. W części zachodniej obszaru znajduje się Masyw Równicy (884 m n.p.m.), którego przedłużeniem w kierunku północnym jest Lipowski Groń (745 m n.p.m.) oraz mniejsze wzniesienie Kamionka (627 m n.p.m.) stanowiące przedłużenie Lipowskiego Gronia w kierunku wschodnim. We wschodniej części obszaru rozciąga się Pasma Błatniej (w niektórych opracowaniach zaliczane do Pasma Klimczoka, czy też stanowiące jego przedłużenie), w obrębie którego wyróżnia się następujące główne szczyty: Błatnia 917 m n.p.m., Wielki Cisowa 876 m n.p.m., Mały Cisowy 829 m n.p.m., Czupeł 744 m n.p.m., Łazek 713 m n.p.m.

⁹ Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Brenna w jej granicach administracyjnych, Werona sp. z o.o., Katowice, 2008 r.;

Najniższym punktem terenu gminy jest północno-zachodnia jej część, gdzie Brennica uchodzi do Wisły, rzędne wynoszą tu ok. 345 m n.p.m. Leśnica dopływa do Brennicy na rzędnej 392 m n.p.m. Natomiast najwyżej położone punkty gminy to szczyt Błatniej 917 m n.p.m. oraz Trzy Kopce 1082 m n.p.m. Morfologia obszaru gminy ze względu na górski charakter jest niezwykle zróżnicowana. Ciekawie obraz rzeźby gminy przedstawiono na załączniku nr 2 do opracowania ekofizjograficznego.

W obrębie doliny Brennicy wyróżnia się cztery terasy zalewowe stanowiące element form akumulacji i erozji rzecznej:

- Terasy akumulacyjne zalewowe (najniższe — kamieniec i łęgowy) i dna dolin,
- Terasy akumulacyjne i skalno-akumulacyjne nadzalewowe (niskie - terasy rędzinne),
- Terasy akumulacyjne i skalno-akumulacyjne nadzalewowe (średnie),
- Terasy skalno-akumulacyjne (wysokie).

Powyżej terasów zalewowych rozciągają się formy denudacyjne związane z procesami erozji Beskidów. Wyróżnić tu można powierzchnie równin denudacyjnych, jeziorów osuwiskowych, powierzchni spłaszczeń i słabo nachylonych stoków z pokrywą soliflukcyjno-deluwialną, stoków grzbietów i zboczy dolin. W obrębie tych formacji rozwijają się osuwiska. Pośród zboczy górskich wyróżnić można małe doliny rzeczne wciosowe (V-kształtne) i płaskodenne (skrzynkowe).

Zjawiska osuwiskowe

Informacje o zagrożeniu ruchami masowymi ziemi na terenie gminy Brenna pojawiały się już w latach 70 (Katalog osuwisk z 1975 r.). Przez długi czas nie było jednak dostępnych szczegółowych, wymaganych przepisami prawa materiałów dotyczących zagrożenia osuwiskowego, które można by wykorzystać przy planowaniu przestrzennym. W ramach prac nad SOPO – Systemem Ochrony Przeciwośuwiskowej Państwowy Instytut Geologiczny wykonał „Mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla gminy Brenna w skali 1:10000”. W dokumentacji przyjęto następujące nazewnictwo:

Tereny zagrożone ruchami masowymi są obszarami (wyznaczone poza osuwiskami), w których obecne są czynniki wskazujące na występowanie ruchów masowych w przeszłości, a zatem są obszarami gdzie można spodziewać się ponownego rozwoju ruchów masowych w przyszłości;

Osuwiska – to tereny na których obserwuje się ruchy masowe ziemi. Osuwiska dzielą się na:

osuwiska aktywne ciągle są w ciągłym ruchu lub objawy ich aktywności występowały w trakcie prowadzenia rejestracji, albo w ciągu co najmniej ostatnich 5 lat.

osuwiska aktywne okresowo - objawy aktywności występowały w nieregularnych odstępach czasu, w ciągu ostatnich 50 lat.

Osuwiska nieaktywne są ustabilizowane, w ich obrębie nie obserwowano i nie udokumentowano objawów aktywności w ciągu co najmniej ostatnich 50 lat.

Na obszarze gminy zinwentaryzowano wszystkie wymienione powyżej kategorie terenów osuwiskowych. Osuwiska oraz tereny zagrożone występują w obrębie niemal wszystkich zboczy poszczególnych pasm górskich gminy Brenna i zajmują łączną powierzchnię:

- osuwiska - około 1952,0 ha,
- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – około 123,0 ha

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji większość osuwisk na terenach Beskidów powstaje w wyniku dynamicznych czynników naturalnych (infiltracji wód opadowych i roztopowych oraz podcięcia erozyjnego), które wykorzystywały naturalne predyspozycje danych obszarów do uruchomienia mas skalnych (tzw. czynniki statyczne): podatność podłoża na osuwanie – obecność utworów luźnych i warstw o różnej litologii i przepuszczalności. Szczególne zagrożenie stwarza infiltracja wód roztopowych i opadowych oraz podcięcie erozyjne stoków, na których występują miększe pokrywy piasków, żwirów, iłów, glin i lessów. Większe ruchy masowe na tym obszarze mogą wystąpić także w wyniku podcięcia stoków podczas wezbrań i powodzi. Część z osuwisk stanowią stare, pochodzące jeszcze z plejstocenu poruszone warstwy koluwiów. Często zbocze może wydawać się ustabilizowane (np. porośnięte drzewami) i nic nie wskazuje na występowanie jakichkolwiek ruchów masowych ziemi. Nie mniej splot niekorzystnych oddziaływań może prowadzić do ponownego naruszenia nieskonsolidowanych warstw. Przeciwdziałanie ruchom masowym powinno polegać na sprawnej melioracji obszaru, która spowoduje szybkie odprowadzenie nadmiaru wód roztopowych i opadowych. Nie powinno się wycinać drzew i krzewów porastających zbocza terenów objętych osuwiskami, gdyż roślinność zdecydowanie hamuje i ogranicza rozwój ruchów masowych. W przypadku powstania np. nowego zsuwu należy miejsce to obsiać trawą lub obsadzić drzewami. Ponadto tereny objęte osuwiskami powinny być wyłączone spod budownictwa, a w przypadku ich zabudowy wszelkie planowane inwestycje inżynierskie i budowlane powinny zostać poprzedzone badaniami geologiczno – inżynierskimi. Dokładne rozpoznanie warunków geologicznych i szczegółowe badania geologiczno – inżynierskie gruntu mogą jednoznacznie stwierdzić przydatność tych terenów do zabudowy i określić możliwości ich zabudowy. Pozwolą one także na wskazanie sposobu zabezpieczenia istniejących budynków, budowli i infrastruktury drogowej i komunalnej znajdujących się na terenach zagrożonych. Rozwiązania takie często jednak wykraczają poza teren jednej działki budowlanej i obejmują np. obszar całego narażonego zbocza.

2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Użytkowanie terenu

Na terenie gminy przeważają grunty rolne oraz leśne, posiada ona zdecydowanie charakter górski i wiejski. Tereny zurbanizowane rozlokowane są zwykle w rozproszeniu jako pozostałość dawnych gospodarstw rolnych. W centralnej części gminy Brenna tkanka urbanistyczna ulega od długiego już czasu przeobrażeniu i ma obecnie charakter w dużej mierze miejski. Natomiast im tereny są wyżej położone, tym ich charakter jest bardziej wiejski, a zabudowa rozproszona. Tereny leśne zajmują wyższe

partie górskie, na niżej położonych terenach poniżej lasów dominują tereny rolne, zaś w dolinie Brennicy i Leśnicy na terenach wypłaszczonych i najniżej położonych występują tereny zabudowane. Użytki rolne zajmują ok. 2342,57 ha, co stanowi ok. 24,59% całej powierzchni obszaru. Lasy łącznie z zadrzewieniami zajmują ok. 6223,40 ha, co stanowi 65,32% powierzchni obszaru. Tereny zurbanizowane zajmują ok. 783,51 ha, co stanowi 8,22% powierzchni obszaru, z czego na drogi przypada ok. 172,60 ha, zaś na różnego typu budownictwo ok. 610,91 ha. Wód powierzchniowych o charakterze gruntów rolnych (a więc rowów i stawów) jest niewiele, zajmują one tylko 0,87 ha. Wód powierzchniowych płynących jest zdecydowanie więcej, zajmują one 137,83 ha, co stanowi ok. 1,45% powierzchni terenu. Tak duży udział wód płynących wynika z występowania na terenie gminy Brennicy, Leśnicy i innych cieków.

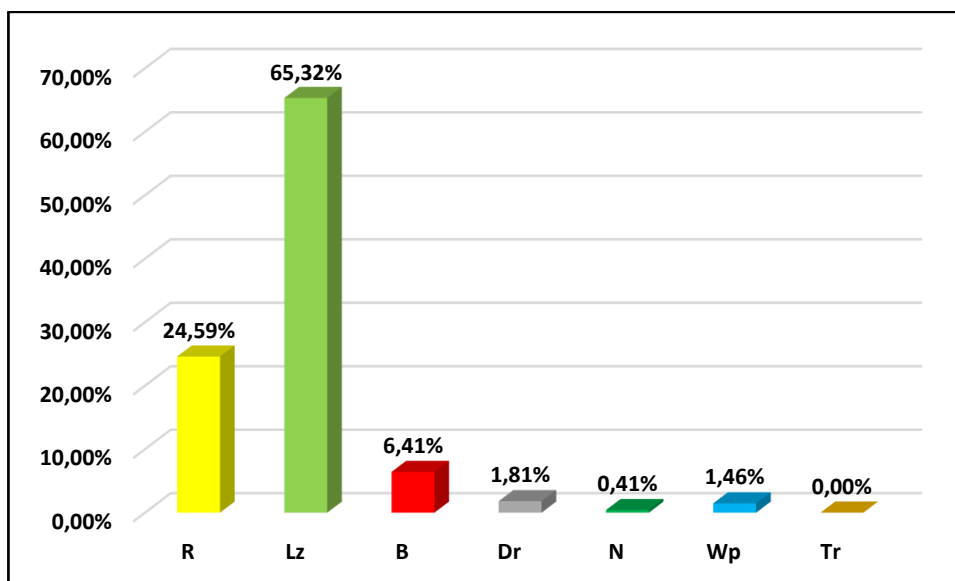

Fig. 1 Użytkowanie powierzchni gminy Brenna podstawie mapy ewidencyjnej

Tabela 3 Użytkowanie powierzchni gminy Brenna podstawie mapy ewidencyjnej

Grupa użytków gruntowych	Rodzaj użytku gruntowego	Oznaczenie	Gmina Brenna ha / %	
Użytki rolne	Grunty orne	R	1055,97	11,08
	Sady	S	1,49	0,02
	Łąki trwałe	Ł	252,12	2,65
	Pastwiska trwałe	Ps	687,84	7,22
	Użytki rolne zabudowane	BR	107,93	1,13
	Grunty pod stawami	Wsr	0,00	0,00
	Rowy	W	7,12	0,07
		Lzr	230,10	2,42
	Użytki rolne razem		2342,57	24,59

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	Ls	6223,03	65,32
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	0,37	0,00
	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem		6223,40	65,32
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	B	500,78	5,26
	Tereny przemysłowe	Ba	6,65	0,07
	Inne tereny zabudowane	Bi	77,70	0,82
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Bp	8,75	0,09
	Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	Bz	10,81	0,11
	Użytki kopalne	K	6,22	0,07
	Tereny komunikacji			
	Drogi	Dr	167,69	1,76
	Tereny kolejowe	Tk	0,00	0,00
	Inne tereny komunikacyjne	Ti	2,89	0,03
	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	Tp	2,02	0,02
	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem		783,51	8,22
Użytki ekologiczne	Użytki ekologiczne	E	0,00	0,00
Nie użytki	Nie użytki	N	38,62	0,41
Grunty pod wodami	Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	Wm	-	-
	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	137,83	1,45
	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	0,87	0,01
	Grunty pod wodami razem		138,70	1,46
Tereny różne	Tereny różne	Tr	0,02	0,00
Razem			9526,82	100%

Typy gleb

Na terenie gminy dominują dwa typy gleb: gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (63,56%) oraz mady (23,9%). Pozostałe gleby (gleby bielcowe i pseudobielcowe i gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne deluwialne, oraz gleby brunatne właściwe) mają zdecydowanie mniejszy udział. Gleby brunatne przeważają w wyższych położeniach, w tym na stokach zboczy, a także na wyżej położonych polanach. Z kolei duże powierzchnie mad związane są z położeniem w stosunkowo płaskiej i szerokiej dolinie Brennicy. Gleby bielcowe i pseudobielcowe występują większymi płacami jedynie w północnej części gminy Brenna w sołectwie Górki Wielkie. Udział poszczególnych typów gleb przedstawiono w tabeli poniżej oraz na załączniku mapowym nr 7 do opracowania ekofizjograficznego

Tabela 4 Udział poszczególnych typów gleb

Typ gleby	Powierzchnia w ha	Udział w %
Bw - Gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne	1714,31	63,56
F- Mady	644,65	23,90
A - Gleby bielcowe i pseudobielcowe	136,74	5,07
Bwd- Gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne deluwialne	77,59	2,88
B - Gleby brunatne właściwe	55,06	2,04
Rb – Rędziny brunatne	39,37	1,46
Bd- Gleby brunatne właściwe deluwialne	16,69	0,62
E- Gleby mułowo- torfowe i torfowo-mułowe	6,43	0,24
Rd- Rędziny o słabo wykształconym profilu deluwialne	6,34	0,24

Kompleksy przydatności rolniczej

Na terenie gminy zaznacza się większy udział następujących kompleksów rolniczej przydatności gleb: użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z) tj. 27,15%, kompleksu owsiano-ziemniaczanego górskiego (12) tj. 22,81%, kompleksu zbożowego górskiego (11) tj. 13,03% oraz użytków zielonych średnich (2z) tj. 10,07%. Pozostałe kompleksy gleb mają zdecydowanie mniejsze rozprzestrzenienie. Użytki zielone słabe i bardzo słabe, oraz użytki zielone średnie występują na znacznych powierzchniach w dolinach Brennicy, Leśnicy i innych cieków, oraz na wysoko położonych polanach. Kompleks owsiano-ziemniaczany górski oraz kompleks zbożowy górski występują w postaci mniejszych płatów na zboczach stoków na terenie całej gminy Brenna. Kompleks pszenny górski stanowiący niecałe 10% wszystkich kompleksów zaznacza się w północnych częściach gminy na terenach wypłaszczonych i najniżej położonych. Natomiast kompleks owsiano-pastewny górski stanowiący ponad 8% powierzchni gminy występuje głównie w centralnej części analizowanego terenu, na górskich stokach. Jest to jeden z najsłabszych kompleksów rolniczych, stąd też występuje on w wyższych położeniach doliny Brennicy. Udział poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności gleb przedstawiono w tabeli poniżej oraz na załączniku mapowym nr 6 do opracowania ekofizjograficznego.

Tabela 5 Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Rodzaj kompleksu	Powierzchnia ha	Udział w %
------------------	-----------------	------------

3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe	732,25	27,15
12 – kompleks owsiano-ziemniaczany górski	615,19	22,81
11 – kompleks zbożowy górski	351,56	13,03
2z – użytki zielone średnie	271,70	10,07
10 – kompleks pszenno-górski	261,43	9,69
13 – kompleks owsiano-pastewny górski	218,72	8,11
8 – kompleks zbożowo-pastewny mocny	154,44	5,73
5 – kompleks żytni dobry	43,22	1,60
6 – kompleks żytni słaby	32,12	1,19
3 – kompleks pszenno-wadliwy	9,84	0,36
2 – kompleks pszenno-dobry	6,56	0,24
4 – kompleks żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)	0,15	1,01

Bonitacja gleb

Na obszarze gminy Brenna zdecydowanie przeważają grunty orne zajmując ok 47,88% wszystkich gruntów rolnych. Pastwiska zajmują nieco mniejszą powierzchnię ok. 39,66%, zaś łąki mają najmniejszy udział, ok. 12,46%. Na terenie gminy zdecydowanie przeważają grunty rolne klas słabych (klasa V i VI), które zajmują łącznie ok. 57,04% wszystkich gruntów pozostających w użytkowaniu rolnym. Mniejszy jest udział gruntów rolnych klas średnio dobrych (IVa, IVb, IV), które zajmują ok. 39,7% ogółu powierzchni gruntów rolnych. Grunty klas dobrych (III, IIIa, IIIb) zajmują łącznie zaledwie 76,34 ha czyli 3,26% powierzchni obszaru gminy. Tereny rolne lokują się zwykle w dolinie Brennicy oraz w niższych partiach stoków, tereny wyżej położone są zwykle zalesione, za wyjątkiem kilku polan, głównie w Paśmie Błatniej, które były wykorzystywane jako pastwiska już od średniowiecza. W rozprzestrzenieniu gruntów rolnych dobrze widoczny jest większy udział gruntów słabych klas w części południowej obszaru, co ma związek z ukształtowaniem terenu oraz bardziej górskim charakterem podłoża (brak możliwości kształtowania się pokrywy glebowej). Ze względu na ukształtowanie terenu w wyżej położonych częściach stoków gospodarka rolna nie była możliwa, stąd też pozostały one zalesione.

Strukturę klas glebowych przedstawiono w tabeli 6, a ich rozmieszczenie na załączniku mapowym nr 8 do opracowania ekofizjograficznego. Uwaga: dane dotyczące zagadnień gleb pochodzą z map pozostających w zasobie IUNG w Puławach (typy i kompleksy), stąd też powierzchnie typów gleb i kompleksów rolniczej przydatności gleb różnią się w stosunku do danych ewidencyjnych dotyczących użytków i klasoużytków (zasób geodezyjny Starostwa Powiatowego w Cieszynie).

Tabela 6 Bonitacja gleb gminy Brenna na podstawie mapy ewidencyjnej

Klasa gleby	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsIII	PsIV	PsV	PsVI
Analizowane tereny ok. 2342,66 ha	34,5 4	279,2 5	326,3 1	343,8 6	137,7 5	11,3 0	71,9 4	204,2 1	4,5 1	30,5 0	252,6 1	260,0 3	385,8 5

100%	1,47	11,92	13,93	14,68	5,88	0,46	3,07	8,72	0,1 9	1,30	10,78	11,10	16,47
------	------	-------	-------	-------	------	------	------	------	----------	------	-------	-------	-------

2.7 ZASOBY NATURALNE

Na obszarze gminy znajdują się czternaście złóż kamieni drogowych i budowlanych, z czego obecnie eksploatowanych lub eksploatowanych czasowo jest sześć, przy czym część złóż znajdują się blisko siebie i de facto stanowią jedno złożo, a podział jest wyłącznie formalny. Na zboczach góry Czupeł (8 złóż), jedno w rejonie ul. Topolowej, dwa w rejonie Na Kępę i jedno złożo na wschód od ul. Leśnica (zbocze góry Malina). Na terenie gminy obecnie znajdują się następujące udokumentowane złoża kopalin:

- złożo gazu ziemnego „Pogórz” (ID Midas 1295),
- złożo piasków i żwirów „Górki Wielkie” (ID Midas 18116),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Cisowa” (ID Midas 581),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Cisowa 1” (ID Midas 9143),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Cisowa” (ID Midas 9083),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Brenna-Leśniczówka” (ID Midas 803),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Brenna-Jarząbek” (ID Midas 6702),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Głębiec” (ID Midas 801),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Głębiec I” (ID Midas 15512),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Brenna - M” (ID Midas 8161),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Beskid” (ID Midas 9082),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Brenna Beskid-Jatny” (ID Midas 800),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Tokarzówka” (ID Midas 802),
- złożo kamieni łamanych i blocznych „Tokarzówka I” (ID Midas 9390).

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski teren gminy Brenna leży w Prowincji Karpackiej, w Dziale Zachodniokarpackim H, Krainie Karpat Zachodnich H.1., Podkrainie Zachodniobeskidzkiej H.1a., okręgu Beskidu Żywieckiego H.1a.5, Podokręgu Beskidu Śląskiego H.1a.5.a.

Przyroda ożywiona gminy ściśle związana jest z naturalnym ukształtowaniem rzeźby terenu. Generalnie na terenie gminy wyróżnić można obszary rolne pozostające w uprawie, tereny zabudowane, w tym centrum gminy o charakterze mocniej zurbanizowanym, tereny zabudowane poza centrum głównie w formie zabudowy zagrodowej, zalesione doliny mniejszych cieków oraz zalesione wzgórza i góry głównych masywów. Tereny zalesione pozostają takimi ze względu na brak możliwości prowadzenia upraw rolnych na obszarach górskich o bardzo dużych spadkach i skomplikowanym

uksztaltowaniu terenu. Na pozostałym obszarze rozwinęło się rolnictwo oraz związana z nim zabudowa.

Obecnie na obszarze gminy niewiele pozostało naturalnych zbiorowisk roślinnych. Pierwotna roślinność terenu gminy reprezentowana była przez:¹⁰

- niżowe nadrzeczne łągi jesionowo-wiązowe w strefie zalewów epizodycznych (*Ficario-Ulmetum typicum*) – 3;
- Podgórska nadrzeczna olszyna zalewowa z olchą szarą (*Alnetum incanae*) – 6;
- podgórskie przysrumykowe łągi jesionowe (*Carici remotae-Fraxinetum*) – 7;
- żyzna buczyna karpacka (*Dentario glanduloso-Fagetum*), odmiana zachodniokarpacka, forma podgórska – 32;
- żyzna buczyna karpacka (*Dentario glanduloso-Fagetum*), odmiana zachodniokarpacka, forma regłowa – 33;

Spośród wyżej wymienionych siedlisk obecnie zostały się jedynie niewielkie fragmenty w postaci drobnych płatów leśnych czy nawet pojedynczych drzew. Fragmenty lasów łągowych zachowały się w dolinach cieków (głównie w mniejszych dolinkach, wzdłuż doliny Brennicy praktycznie ich brak) jednak nie są to duże powierzchnie. Często o łągowym charakterze doliny świadczą jedynie pojedyncze drzewa wiązy, topole, olchy, drzewostany są tu jednak silnie zmienione. Skutkiem obudowy hydrotechnicznej Brennicy zaniknęły zalewy epizodyczne, które kształtowały możliwość rozwoju formacji łągowych, a lasy uległy zmianie drzewostanów na skutek nasadzeń gatunków niezgodnych z siedliskiem (dąb, sosna, świerk, modrzew, obce mieszanki topoli itp). Najbliższe siedliska zbliżone do naturalnych, które można obserwować na obszarze gminy to podgórskie przysrumykowe łągi jesionowe i jest ich na obszarze gminy wiele. Zwykle w otoczeniu cieków rosną mniejsze lub większe zadrzewienia olchowe i jesionowe, ograniczają się one jednak tylko do najbliższego sąsiedztwa koryt cieków. Buczyny są obecne w minimalnym stopniu, często jako pojedyncze drzewa, czy nieco większe płaty pośród lasów przekształconych na skutek prowadzenia wieloletniej gospodarki leśnej. Na przestrzeni setek lat najcenniejsze powierzchnie buczyn zostały wycięte dla potrzeb gospodarki rolnej i leśnej, zostały się jedynie te fragmenty na których prowadzenie gospodarki było utrudnione. Na terenie gminy jednak wciąż występuje dużo lasów bukowych o charakterze zbliżonym do naturalnie tu występujących buczyn karpackich. Buczyny występują mniejszymi lub większymi płatami m.in. na zboczach Lipowskiego Gronia, Kamionki, Równicy, a także niemal całego Pasma Błatniej (stoki Błatniej, Wielkiej Cisowej, Małego Cisowego, Góry Czupel i Łazek). Pośród dobrze wykształconych powierzchni buczyn liczne są jednak słabe jakościowo powierzchnie lasów odkształcone na skutek wadliwie prowadzonej gospodarki leśnej. W ostatnich latach znacznie ucierpiały one m.in. na skutek wymierania świerków, co związane było z inwazją owadów, ale także i zmieniającymi się warunkami klimatycznymi (długie susze, większa ilość huraganowych wiatrów, w tym halnych). Duże powierzchnie leśne musiały zostać wycięte jak

¹⁰ Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.

np. na zboczach Równicy, przy czym należy zauważyć, że na miejscu wyciętych drzew sadzi się drzewa zgodne z naturalnym siedliskiem, co niewątpliwie przyniesie w przyszłości pozytywny efekt.

Dolina Brennicy jest silnie przekształcona i skupia się tu na jej dużej długości zabudowa centrum wsi. Wzdłuż rzeki poprowadzona została również droga prowadząca do Brennej. Tereny rolne cechują się mniejszymi wartościami przyrodniczymi, ale w związku z położeniem na obszarze górskim, obecnością mniejszych i większych zadrzewień i dolin cieków łącznie tworzą wartościową mozaikę przyrodniczą. Bardzo dużą wartość przyrodniczą posiadają niewielkie cieki obudowane zadrzewieniami łęgowymi, które wcinają się w tereny rolne i znacząco podwyższają bioróżnorodność terenów rolnych. Większa ich ilość występuje po wschodniej stronie Brennicy, ale zadrzewienia te widoczne są także dobrze po zachodniej stronie rzeki. Poszczególne zadrzewienia stanowią cenny element przyrodniczy obszaru i winny być chronione przed zabudową.

Bardzo ciekawym elementem przyrodniczym obszaru gminy są polany górskie, które wykorzystywane były głównie pod pasterstwo jeszcze do lat 90 XX w. Później na skutek zmian gospodarczych ta forma rolnictwa przestała funkcjonować, jednak w ostatnich latach na nowo jest wprowadzana np. w ramach programu Owca Plus. Z polan na obszarze gminy wymienić należy polanę Szarówka pod szczytem Wielkiej Cisowej z charakterystycznymi kapliczkami i pięknymi lipami rosnącymi w formie zadrzewienia śródpolnego, polanę rozciągającą się od Wielkiej Cisowej do schroniska PTTK na Błatniej, polanę poniżej Małego Cisowego, polanę pomiędzy Małym Cisowym i Wielką Cisową oraz Polanę Kotarz.

Dla terenu gminy nie została wykonana dokładna inwentaryzacja przyrodnicza. Wykonanie tego typu opracowania pozwoliłoby dokładnie wyznaczyć najciekawsze pod względem przyrodniczym siedliska. Jak do tej pory wskazywano kilkanaście terenów wartych objęcia ochroną (patrz rozdział 2.9). Tereny te warto chronić przed zabudową, jak również chronić należy wszelkie zadrzewienia, lasy i doliny mniejszych i większych cieków oraz polany, łąki i pastwiska.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I KORYTARZE EKOLOGICZNE

Ustanowione formy ochrony przyrody

Gmina Brenna, ze względu na swoje górskie położenie posiada duży potencjał przyrodniczy. Zaowocowało to ustanowieniem następujących form ochrony przyrody:

- obszar Natura 2000 „Beskid Śląski” PLH 240005 – część Pasma Równicy, oraz Pasma Błatniej od Góry Beskid Mały przez przełęcz Karkoszczonkę, Trzy Kopce, Stołów, Błatnią Czupel po Zebrzydkę,
- obszar Natura 2000 „Kościół w Górkach Wielkich” PLH 240008 – sam kościół, w którego wieży hibernują liczne nietoperze,

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego – praktycznie wszystkie pasma górskie gminy powyżej górnej granicy lasów, pozostała centralna i północno-wschodnia część gminy znajduje się w otulinie parku,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Bucze”,
- użytek ekologiczny „Podkowcarnia”,
- użytek ekologiczny „Uroczysko Jasionka”,
- stanowisko Dokumentacyjne „Jaskinia Wiślańska”,
- pomniki przyrody – kilkadziesiąt obiektów, pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz jaskinie: Jaskinia „Salmopolska”, Jaskinia „w Trzech Kopcach”, Jaskinia „Głęboka” i Jaskinia „na Stołowie”,

Poniżej opisano poszczególne ustanowione na obszarze gminy formy ochrony przyrody. Masyw Równicy i Pasma Błatniej w zasięgu terenów leśnych znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, pozostała część obszaru (centrum Brennej) znajduje się w otulinie parku. Obszar Natura 2000 Beskid Śląski obejmuje swym zasięgiem podobny teren co teren parku krajobrazowego w części obejmującej Masyw Równicy, zaś w części wschodniej obszar Natura 2000 obejmuje wschodnie stoki Pasma Błatniej, a więc teren zlewni Jasionki oraz góry Beskidek, Trzy Kopce i Stołów. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Bucze” obejmuje niezwykle malowniczy teren tej góry i jej otoczenia, położony w północnej części gminy. Źródłiska Jasionki na północno-zachodnich stokach Błatniej objęto ochroną w randze użytku ekologicznego (na terenie gminy Brenna jest to ok. 0,7 ha). Ze względu na obecność nietoperzy w ostatnim czasie objęto ochroną budynek, gdzie bytuje liczna kolonia podkowca małego, jest to użytek ekologiczny Podkowcarnia. W formie stanowiska dokumentacyjnego objęto ochroną Jaskinię Wiślańską, która położona jest w rejonie Przełęczy Salmopolskiej. Kilkadziesiąt drzew oraz cztery jaskinie objęto ochroną jako pomniki przyrody. Na terenie gminy, ze względu na jej bogactwo przyrodnicze, istnieje prawdopodobnie kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłoby pełnić taką funkcję. Kilkanaście terenów wskazywano również jako proponowane do objęcia ochroną. Poniżej opisano bardziej szczegółowo poszczególne formy ochrony przyrody.

Park krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego położony jest na obszarze 15 gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Golezów, Istebna, Jasienica, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice, Wiśla. Jego całkowita powierzchnia wynosi 38 620 ha. Powołany został na mocy Rozporządzenia Wojewody Bielskiego nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 r. w celu ochrony obszaru o wysokich wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Park Krajobrazowy obejmuje w granicach gminy tereny masywu Błatniej oraz masywu Równica – Lipowski Groń, natomiast otulina parku obejmuje pozostałą część terenu gminy. Ma to niebagatelne znaczenia, ponieważ zarówno dla terenu parku jak i jego otuliny w przywołanym wyżej rozporządzeniu ustalono te same zasady ochrony. W związku z tym na dzień dzisiejszy, gdy brak jest planu

ochrony parku podział na teren parku i otuliny nie ma większego znaczenia dla gospodarki przestrzennej. Należy również zaznaczyć, że przywołane wyżej rozporządzenie właściwie nie ustala jakichś szczególnych zasad obowiązujących na terenie parku i jego otuliny i ma się nijak do zakazów, które wprowadza się na podstawie art. 17 ustawy o ochronie przyrody. Brak jest również szczegółowego oznaczenia granic parku (jedynie pobieżny opis) co może budzić poważne problemy interpretacyjne. Szczegółowy przebieg granic Parku i Otuliny, cele ochrony oraz sposoby zagospodarowania i wykorzystania Parku określi plan jego ochrony. W chwili obecnej Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego nie posiada zatwierdzonego planu ochrony.

Obecny stan prawny parku został wyjaśniony w piśmie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 15 września 2025 r. znak DOA-WPPOH.610.8.2024.Acz.:

Rozporządzenie PK wydano w reżimie ówczesznie obowiązującej ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079, z późn. zm.). Przy czym zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, tj. od dnia 2 lutego 2001 r. A zatem Rozporządzenie PK utraciło ostatecznie moc w dniu 2 sierpnia 2001 r.

W tym miejscu należy wskazać, iż utrata mocy Rozporządzenia PK nie oznacza zatem, iż z dniem 2 sierpnia 2001 r. uchylona została forma ochrony przyrody jaką jest Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego. Należy zauważyć, że formy ochrony przyrody utworzone na mocy rozporządzeń, które utraciły moc z dniem 2 sierpnia 2001 r. i dla których zaniechano wydania nowych rozporządzeń (aktualnie uchwał sejmiku województwa) funkcjonują nadal, jednakże bez obowiązującej „ramy prawnej, co uniemożliwia wypełnianie celów, dla których zostały powołane. Zgodnie bowiem z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody: „Parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów stają się parkami krajobrazowymi, obszarami chronionego krajobrazu, pomnikami przyrody w rozumieniu niniejszej ustawy, tj. ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to, iż formy ochrony przyrody, o których mowa w tym przepisie, wprowadzone na mocy ustawy o ochronie przyrody z 1991 roku zachowują byt prawny na mocy ustawy nowelizacyjnej z dnia 7 grudnia 2000 r. (a nie ustawy z 16 października 1991 r. o ochronie przyrody), lecz nie posiadają ram prawnych, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Podkreślenia wymaga fakt, że zakazy obowiązujące w danej formie ochrony przyrody stanowią ograniczenie prawa własności, a zatem muszą one wyraźnie być umocowane w akcie rangi ustawowej, a co za tym idzie obowiązywanie tych zakazów nie może być domniemane, czy też wyinterpretowane.

Jednoznacznie zostało tu więc stwierdzone, że na terenie parku, ani jego otuliny nie obowiązują żadne przepisy.

Obszar Natura 2000 Beskid Śląski

Obszar Natura 2000 Beskid Śląski o kodzie PLH 240005 obejmuje północno-wschodnią część gminy, czyli Pasma Błatniej oraz Pasma Równicy. Obszar ten został już zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 25 stycznia 2008, w związku czym można wobec niego stosować pełną procedurę wynikającą z art. 5 Dyrektywy Siedliskowej. Podobnie jak w przypadku parku krajobrazowego ochroną zostały objęte pasma górskie Beskidów. Plan zadań ochronnych dla tego obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005.

Obszar Natura 2000 położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą pasma górskie: Stożka i Czantorii, Baraniej Góry, Równicy oraz Błatniej, Klimczoka i Szyndzielni. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu Śląskiego jest jaskinia Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m, wypływają źródła Czarnej Wisłki. Lasy, to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych.

Obszar niemal w całości położony na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (38 620 ha; 1998) z 8 rezerwatami przyrody: Barania Góra (383,04 ha; 1953), Czantoria (97,71 ha; 1996), Kuźnie (7,22 ha; 1995), Stok Szyndzielni (57,92 ha; 1953), Wisła (17,61 ha; 1953), Zadni Gaj (5,77 ha; 1959), Dolina Łańskiego Potoku (46,89 ha; 1998), Jaworzyna (40,03 ha; 2003) oraz 2 zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi: Cygański Las (925,53 ha), Park Ekologiczny Dolina Wapienicy (1519,02 ha; 2001).

Na obszarze Natura 2000 Beskid Śląski występują następujące siedliska wymienione w załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej: 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*), 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*,

Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne), 9140 Górskie jaworzyny ziołoroślowe (*Aceri-Fagetum*), 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków, 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania.

Spośród zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występują:

Ssaki: niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, nocek duży *Myotis myotis*, podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, ryś *Lynx lynx*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra lutra*

Ptaki: Zimorodek *Alcedo atthis*, Jarząbek *Bonasa bonasia*, Puchacz *Bubo bubo*, Bocian Czarny *Ciconia nigra*, Dzieciot białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*, Dzieciot średni *Dendrocopos medius*, Dzieciot czarny *Dryocopus martius*, Muchotówka Białoszyja *Ficedula albicollis*, Muchotówka mała *Ficedula parva*, Sóweczka *Glaucidium passerinum*, Gąsiorek *Lanius collurio*, Dzieciot trójpalczasty *Picoides tridactylus*, Dzieciot zielonosiwy *Picus canus*, Sowa uralaska *Strix uralensis*, Cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*, Głuszc *Tetrao urogallus*.

Płazy: kumak górski *Bombina variegata*, kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka karpacka *Triturus montandoni*

Ryby: brzanka *Barbus peloponnesius*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*

Bezkręgowce: biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*

Rośliny: Obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*

Obszar Natura 2000 PLH240008 Kościół w Górkach Wielkich

Obszar Natura 2000 „Kościół w Górkach Wielkich” obejmuje budynek wpisany do rejestru zabytków, murowany, kryty dachówką (strych) oraz blachą (wieża). Nietoperze zasiedlają strych i wieżę kościoła, miejsca wlotów stanowią obszerne otwory w zwieńczeniu wieży (sygnaturce). Kościół jest otoczony drzewami i krzewami w różnym wieku. Na wieży, poniżej miejsc wlotu nietoperzy, znajduje się zegar który nocą jest iluminowany. Kościół w Górkach Wielkich jest zlokalizowany na niewielkim wzniesieniu w centrum wsi, jego najbliższe otoczenie stanowi niska, rozproszona zabudowa z zadrzewieniami oraz cmentarz. W odległości ok. 200 m na południowy-zachód przepływa rzeka Brenna o brzegach porośniętych zaroślami wierzbowymi. Otaczające wzgórza pokrywają pola uprawne, pastwiska i łąki. Najbliższe obszary leśne znajdują się w odległości ok. 600 m na północny-zachód od kościoła na Górze Bucze (418 m n.p.m.), a w kierunku wschodnim, w odległości niespełna 1,5 km – na stokach Zebrzydki (578 m n.p.m.), najdalej wysuniętego szczytu masywu Błatnej i Klimczoka. Najcenniejsze

zbiorowiska roślinne zostały objęte ochroną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Bucze” lub stanowią część Obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski” (PLH240005). Przedmiotem ochrony w obszarze „Kościół w Górkach Wielkich” są kolonie rozrodcze dwóch gatunków nietoperzy wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej UE:1303 – Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (stan ochrony FV), 1324 – Nocek duży *Myotis myotis* (stan ochrony FV). Obszar ten stanowi jedno z najcenniejszych stanowisk nietoperzy w regionie: w sierpniu liczebność kolonii nocka dużego wynosi ok. 190 osobników, a podkowca małego – 75 osobników. Celem ochrony w obszarze jest zachowanie aktualnych warunków bytowania i liczebności kolonii rozrodczych obydwu gatunków.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Góra Bucze

Na obszarze gminy znajduje się zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Góra Bucze” o powierzchni ok. 108 ha, powołany do życia uchwałą nr XLII/373/10 Rady Gminy Brenna z 28 października 2010 r. (Dz. Urz. z 2011 nr 8, poz. 113) obejmujący obszar Góry Bucze wraz z przedpołem od strony północno – zachodniej, gdzie znajdują się przepiękne łąki i pastwiska. Szczególnym celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt. Rejon Góry Bucze stanowi jedną z najbardziej urokliwych części gminy.

Użytek ekologiczny Uroczysko Jasionka

Częściowo na terenie gminy znajduje się użytek ekologiczny „Uroczysko Jasionka” o powierzchni 0,7 ha, powołany do życia Rozporządzeniem nr 14/03 Wojewody Śląskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny źródła pod nazwą "Uroczysko Jasionka" w gminie Jaworze (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 55 poz. 1695 z dnia 4 lipca 2003 r.). Celem ochrony było tu zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt. Pozostała część użytku znajduje się na terenie gminy Jaworze, całość powierzchni użytku to 1,08 ha.

Użytek ekologiczny Podkowcarnia

Użytek ekologiczny Podkowcarnia objęty jest ochroną na podstawie Uchwały nr V/30/24 Rady Gminy Brenna z dnia 26 sierpnia 2024 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Podkowcarnia”. Ze względu na obecność nietoperzy objęto ochroną budynek przy ul. Żory 27 (działka nr 193/1), gdzie bytuje liczna kolonia podkowca małego *Rhinolophus hipposideros*. Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych stanowiska kolonii rozrodczej tego nietoperza.

Stanowisko dokumentacyjne Jaskinia Wiślańska

Jaskinia Wiślańska znajduje się w pobliżu Przełęczy Salimpolskiej, na stokach Malinowa. Została objęta ochroną Uchwałą Nr III/21/15 Rady Gminy Brenna z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego "Jaskinia

Wiślańska". Jaskinia Wiślańska jest najdłuższą jaskinią odkrytą dotąd na terenie polskich Beskidów i jednocześnie największą jaskinią niekrasową na terenie Polski. Prawdopodobnie jest również największą jaskinią niekrasową na terenie środkowej Europy. Powstała ona w efekcie makrodylatacji szczelinowej wzdłuż powierzchni poślizgu osuwiska i jest jedną z nielicznych tego typu form dotychczas odkrytych i zbadanych w Beskidach. Długość wyeksplorowanych dotąd korytarzy wynosi obecnie 2275 m, natomiast deniwelacja – 41 m. Ze względu na labiryntowy przebieg korytarzy jaskiniowych, rozpiętość jaskini wzdłuż linii jej największego wydłużenia wynosi 120 m, zaś szerokość systemu waha się od 15 m do 50 m. Ponadto w jaskini i w jej sąsiedztwie występują ściśle chronione gatunki nietoperzy. Jaskinia została odkryta 20 września 2003 r. przez Pana Czesława Szura, obecnie nie jest udostępniona do zwiedzania.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy występują liczne pomniki przyrody, łącznie są to 52 pozycje w rejestrze prowadzonym przez GDOŚ, 73 drzewa oraz cztery jaskinie. Pomniki przyrody zostały ustanowione rozporządzeniami Wojewody Białskiego, orzeczeniami PWRN w Katowicach a także uchwałami Rady Gminy Brenna. Spis pomników przyrody oraz lokalizacja znajduje się w tabeli poniżej na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.¹¹ Należy zwrócić uwagę, że część informacji z bazy danych, zwłaszcza w zakresie obwodów drzew nie pokrywa się z informacjami, które znalazły się w rejestrze. Poszczególne drzewa należałoby ponownie zweryfikować, zwłaszcza w zakresie najstarszych orzeczeń czy rozporządzeń.

Po przeprowadzeniu wizji terenowej można stwierdzić, że na terenie gminy istnieje kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłyby pełnić taką funkcję, jednak jak do tej pory nie została przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja przyrodnicza tych obiektów.

Tabela 7 Pomniki przyrody gminy Brenna

Lp.	Data utworzenia	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Wys. [m]	Lokalizacja	Akt prawny
1.	1954-06-30	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	719	23	Rośnie przy ul. Szpotawickiej, naprzeciw wylotu ul. Jaskółczej	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.06.1954 r. Nr RL.13b/12/54
2.	1957-12-18	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	550	13	Rośnie przy ulicy Objazdowej w Górkach Małych, między zabudowaniami na linii	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 18.12.1957 r. nr L.O.13b/46/57

¹¹ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

					ogrodzenia, tuż przy drodze	
3.	1963-08-07	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> 2 szt.	478, 515	26, 26	Rosną w zadrzewieniu powyżej byłego prewentorium w Sojce	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 07.08.1963 r. Nr RL-OP-b/28/63
4.	1980-12-02	Jaskinia w Trzech Kopcach			Jaskinia położona jest na zboczu wzniesienia Trzy Kopce, długość 1250 m, głębokość 28 m znajduje się na obszarze leśnym koło szlaku turystycznego	Decyzja Wojewody Bielskiego Nr RLS-op-7141p/6/80 z dnia 2 grudnia 1980 r. zmieniona UCHWAŁĄ Nr XXXIII/371/14 RADY GMINY BRENNa z dnia 11 września 2014 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody "Jaskini w Trzech Kopcach"
5.	1993-04-23	Jaskinia na Stołowie			Znajduje się na południowo-zachodnich stokach góry Stołów	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993 r.
6.	1993-04-23	Jaskinia Salmopolska			Znajduje się w Brennej Leśnicy w siodle przełęczy Salmopolskiej	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993 r.
7.	1998-09-01	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	386	21	Rośnie w pobliżu zabudowań obok drogi polnej od zachodniej strony przysiółka Bukowy Groń	Rozporządzenie nr 12/98 o uznaniu za pomnik przyrody Wojewody Bielskiego z dnia 01.09.1998 r.
8.	1998-09-01	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> - 2 szt.	390,459	20,23	Rosną w pobliżu łąki i drogi polnej, od zachodniej strony przysiółka Bukowy Groń	Rozporządzenie nr 12/98 o uznaniu za pomnik przyrody Wojewody Bielskiego z dnia 01.09.1998 r.
9.	2004-04-15	Jarząb szwedzki - <i>Sorbus intermedia</i>	280	21	Drzewo rośnie przy ścieżce przyrodniczo-dydaktycznej na płd-wsch stokach góry Bucze	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
10.	2004-04-15	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	449	25	Rośnie w zadrzewieniu powyżej byłego prewentorium w Sojce	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w

						drodze uznania za pomnik przyrody
11.	2004-04-15	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	396	22	Rośnie przy alei na północno-zachodnich stokach góry Bucze	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
12.	2004-04-15	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i>	260		Rośnie w zadrzewieniu powyżej byłego prewenterium w Sojce	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
13.	2004-04-15	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	446	22	Rośnie na północno-zachodnich stokach góry Bucze	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
14.	2004-04-15	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	339	28	Drzewo rośnie w Górkach Wielkich – przysiółek Kopaliny, w pobliżu drożki i niewielkiego potoku	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
15.	2004-04-15	Wiśnia ptasia (Wiśnia dzika, Czereśnia, Trześnia) - <i>Prunus avium</i> (<i>Cerasus avium</i>)	220	18	Drzewo rośnie na skraju łąki od północno-zachodniej strony góry Bucze	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
16.	2004-04-15	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	314	28	Drzewo rośnie na skraju północno-zachodnich stokach góry Bucze	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
17.	2004-04-15	Wiśnia ptasia (Wiśnia dzika, Czereśnia, Trześnia) - <i>Prunus avium</i> (<i>Cerasus avium</i>)	258	25	Drzewo rośnie na skraju polany w pobliżu ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
18.	2004-04-15	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i>	276	23	Rośnie na niewielkim wzniesieniu, w	Uchwała nr XVIII/152/04 Rady Gminy w Brennej z dnia 16 marca 2004 r. w

					przysiółku Kopaliny, blisko granicy z Pogórzem	sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
19.	2005-12-07	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	336	32	Górki Małe, północno-zachodnie stoki Żarnowca	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
20.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	496	23	Drzewo rośnie przy ul. Zalesie niedaleko szkółki „Woleństwo”	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
21.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	456	23	Drzewo rośnie obok drogi, w pobliżu mostku oraz linii energetycznej w Górkach Wielkich przy ul. Majowej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
22.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	412	20	Rośnie w Górkach Wielkich przy ul. Zalesie obok Ośrodka Zdrowia	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
23.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	405	24	Rośnie obok budynku domu parafialnego parafii p.w. Wszystkich Świętych w Górkach Wielkich	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
24.	2005-12-07	Dąb czerwony - <i>Quercus rubra</i>	327	23	Rośnie w Górkach Wielkich na terenie byłego prewentorium w Sojce	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody

25.	2005-12-07	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	264	23	Rośnie przy ścieżce leśnej blisko rzeki Wisły w Czarnym Lesie	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
26.	2005-12-07	Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - <i>Aesculus hippocastanum</i>	311	20	Rośnie na terenie sanatorium na Buczu od strony południowo wschodniej głównego budynku	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
27.	2005-12-07	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	456	25	Rośnie na terenie sanatorium na Buczu, w rzędzie drzew niedaleko głównego budynku sanatorium	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
28.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	393	25	Rośnie przy alei od strony północnej góry Bucze	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
29.	2005-12-07	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	377	25	Rośnie przy alei od strony północnej góry Bucze	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
30.	2005-12-07	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	298	28	Rośnie w partii szczytowej góry Bucze, przy ścieżce przyrodniczej, blisko polany od strony północnej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
31.	2005-12-07	Klon polny - <i>Acer campestre</i>	198	23	Rośnie w lesie na południowo- wschodnim stoku góry Bucze przy ścieżce przyrodniczej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody

32.	2005-12-07	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	349	29	Rośnie w zadrzewieniu na skraju łąki na zachód od ulicy Leśnej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
33.	2005-12-07	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> 2 szt. (w 2019 r. został zniesiony jako pomnik przyrody jeden z jesionów)	360, 365	27	Drzewo rośnie w zadrzewieniu na zachód od alei będącej przedłużeniem ul. Spółdzielczej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody, oraz Uchwała nr VIII/78/19 Rady Gminy Brenna z dnia 2 września 2019 r. w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody
34.	2005-12-07	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 2 szt.	364, 349	27, 26	Rosną przy ogrodzeniu sanatorium na Buczu, przy ścieżce przyrodniczo- dydaktycznej	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
35.	2005-12-07	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	352	19	Drzewo rośnie na skrzyżowaniu ulic Uliczka i Zamilerze	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
36.	2005-12-07	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	396	24	Rośnie w Górkach Wielkich, blisko granicy z Pogórzem	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
37.	2005-12-07	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	424	19	Rośnie w Górkach Wielkich, blisko granicy z Pogórzem	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
38.	2005-12-07	Klon polny - <i>Acer campestre</i> – grupa drzew		19	Rosnące na parceli nr 168/2 w Górkach	Uchwała nr XXXVI/300/2005 Rady Gminy w Brennej z dnia

					Wielkich, na południowo-zachodnim stoku góry Bucze, nie opodal przysiółka Miczków.	7 października 2005 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody, zmieniona Uchwałą nr XVII/183/12 Rady Gminy Brenna z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody oraz Uchwałą nr XXV/277/13 Rady Gminy Brenna z dnia 29 sierpnia 2013 r. w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody
39.	2006-12-20	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	440	44	Rośnie w Brennej Hołcyna, zachodnie stoki góry Kotarz, w pobliżu potoku	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
40.	2006-12-20	Jaskinia Głęboka			Znajduje się na południowo-zachodnich stokach góry Stołów	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
41.	2006-12-20	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	330	20	Rośnie na pograniczu lasu i łąki od południowej strony przysiółka Bukowy Groń	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
42.	2006-12-20	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	383	21	Rośnie na pograniczu lasu i łąki od południowej strony przysiółka Bukowy Groń	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
43.	2006-12-20	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	499	32	Rośnie w Brennej Leśnicy, zachodnie stoki góry Stary Groń, na skraju lasu i łąki, około 70 metrów od ulicy Stary Groń	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody

44.	2006-12-20	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	383	40	Rośnie w Brennej Leśnica na wschodnim stoku Orłowej w odległości około 40m od szlaku żółtego z Leśnicy na Orłową w pobliżu źródeł potoku Grapa	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
45.	2006-12-20	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	254	12	Rośną na skraju byłej osady leśnej Szporówka w Brennej Leśnicy w odległości ok. 150 m od szlaku żółtego w kierunku Przełęczy Salmopolskiej	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
		Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	264	22		
		Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	295	23		
46.	2006-12-20	Bluszcz pospolity (Hedera helix) na lipie drobnolistnej o obwodzie 25 cm			Rośnie na pograniczu Lasu Dzielowego i łąki nad brzegiem strumienia płynącego w stronę Pogórza	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
47.	2006-12-20	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	415	30	Rośnie w Brennej Leśnicy, na skraju lasu i łąki na zachodnich stokach góry Stary Groń	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
48.	2006-12-20	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	298	25	Rośnie w Brennej Leśnicy na północno- zachodnich stokach góry Gościejów, około 100 metrów poniżej drogi leśnej biegnącej z Malinki na Suchowiankę	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody
49.	2006-12-20	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	361	28	Rośnie na skraju lasu około 5 m od drogi i 20m od łąki w przysiółku Zoprzelina w Brennej Leśnicy	UCHWAŁA Nr XLVIII/382/2006 Rady Gminy w Brennej z dnia 26 października 2006 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody

50.	2008-03-06	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	330	20	Rośnie w Brennej Leśnicy, na północnym stoku Trzech Kopców Wiślańskich, przy szlaku turystycznym biegnącym w kierunku Orłowej i Równicy	Uchwała nr XV/92/2007 Rady Gminy w Brennej z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
51.	2008-03-06	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i> 3 szt.	261	25	Drzewa rosną w Brennej Holcyna, zachodnich stokach pasma Kotarza, w pobliżu Hali Jaworowej	Uchwała nr XV/92/2007 Rady Gminy w Brennej z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody
			267	24		
			305	26		
52.	2008-03-06	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	368	21	Rośnie w pobliżu potoku Nostroźny i osiedla Kotarz	Uchwała nr XV/92/2007 Rady Gminy w Brennej z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia ochrony prawnej w drodze uznania za pomnik przyrody

Proponowane formy ochrony przyrody

Na przestrzeni lat pojawiały się również wskazania terenów cennych pod względem przyrodniczym, które do tej pory nie były obejmowane ochroną. Poniżej po krótko opisano te tereny. Tereny te ponumerowane są jak poniżej (jako P-02 do P-17, przy czym teren nr 01 to istniejący zespół przyrodniczo-krajobrazowy, a teren nr 11 to istniejące stanowisko dokumentacyjne Jaskinia Wiślańska).

P-02: projektowany rezerwat „Las Dzielowy”

- zlokalizowany w północnej części Górek Wielkich,
- obejmuje lasy Nadleśnictwa Ustroń oddział 6,
- ochrona lasu grądowego z bogatym zespołem ptaków, wielogatunkowej flory, w tym 10 roślin podlegających ochronie,
- północna część stanowi proponowany użytek ekologiczny „Staw” - ochrona krajobrazu bagienno - leśnego.

P-03: projektowany rezerwat „Lipowski Gron”

- zlokalizowany na pograniczu Brennej i Ustronia Lipowca,
- obejmuje lasy Nadleśnictwa Ustroń oddział 6,
- ochrona naturalnych zespołów jaworzyny górskiej i buczyny karpackiej, a także 7 gatunków roślin chronionych z czego 3 podlegające ochronie całkowitej.

P-04: projektowany rezerwat „Błatnia”

- zlokalizowany w północnej części Gminy,

- obejmuje lasy Nadleśnictwa Ustroń,
- ochrona buczyny karpackiej

P-05: projektowany rezerwat „Góra Bucze”

- zlokalizowany w Górkach Wielkich, w części szczytowej góry.
- obejmuje lasy Nadleśnictwa Ustroń, oddział 8,
- ochrona lasu grądowego o bardzo bogatym i wielogatunkowym poszyciu, w tym 14 gatunków roślin prawnie chronionych.

P-06: projektowany użytek ekologiczny „Staw”

- zlokalizowany w północnej części Górek Wielkich,
- ochrona turzycy zgrzeblowatej,

P-07: projektowany użytek ekologiczny „Pasternik Górny”

- zlokalizowany w Brennej Leśnicy, na wschodnich stokach Orłowej,

P-08: projektowany użytek ekologiczny łąki w dolinie Suchego Potoku

- zlokalizowany w Brennej Leśnicy, na wschodnich stokach Orłowej,

P-10: projektowane poszerzenie rezerwatu „Dolina Łańskiego Potoku”

- zlokalizowany w Górkach Wielkich na północnych stokach Zebrzydki,

P-09: użytek ekologiczny „Jar z Cieszynianką”

- zlokalizowany na wschodnim stoku góry Bucze,

P-12: projektowany użytek ekologiczny „Stary Groń”

- zlokalizowany w 3 punktach na grzbiecie łączącym Stary Groń z Grabową,
- ochrona muraw, zbiorowisk łąkowych,

P-13: projektowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Las Witalusz”

- zlokalizowany w Górkach Wielkich, na południowym stoku góry Witalusz,
- ochrona źródeł z martwicami wapiennymi,

P-14: projektowany użytek ekologiczny „Las Sojka”:

- zlokalizowany w Górkach Wielkich nad Brennicą,
- ochrona pióropusznika strusiego,

P-15: projektowany użytek ekologiczny „Czarny Las”

- zlokalizowany w Górkach Wielkich nad Wisłą
- ochrona pióropusznika strusiego i łąki storczykowej,

P-17: projektowane stanowisko dokumentacyjne „Grabowa”

- zlokalizowane na zachodnich stokach Grabowej
- osuwisko, jaskinie, skały

P-18: Kotarz – cenna polana, niezwykła ze względu na swoje przepiękne walory krajobrazowe,

P-19: Szarówki – polana na podejściu na Błatnią ze starymi lipami i zabytkowymi kapliczkami, również cenna pod względem krajobrazowym,

P-20: pozostałe polany na terenie gminy.

Dla potrzeb opracowania ekofizjograficznego oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykonano wizję terenową oraz wytypowano najciekawsze tereny opisane powyżej, jak również doliny cieków, wąwozy – na podstawie NMT, buczyny na podstawie map leśnych, polany górskie, w tym Kotarz i Szarówki i wskazano je wykonawcy Planu Ogólnego Gminy w celu uwzględnienia i zachowania w stanie wolnym od przekształceń, w obrębie Strefy Otwartej - SO.

Korytarze ekologiczne – W opracowaniu regionalnym J. Parusela¹² z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych i ssaków drapieżnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym „Lasy Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” (cały teren gminy);
- Korytarz ekologiczny węzłowy dla dużych ssaków drapieżnych „Beskid Śląski”;
- Korytarz ekologiczny węzłowy dla dużych ssaków kopytnych „Beskid Śląski”; (oba te korytarze obejmują lasy Masywu Równicy i Pasma Błatniej);
- Korytarz spójności M32 Brennica (obejmuje dolinę Brennicy);

W opracowaniu krajowym z 2011 r.¹³ korytarze ekologiczne zostały wskazane podobnie jak w opracowaniu wojewódzkim, obejmują one lasy Masywów Równicy i Pasma Błatniej. W tym miejscu należy wskazać, że korytarze ekologiczne zostały wskazane dość ogólnie, tzn. w skali 1:50000 czy nawet 1:100000 (skala planu województwa), stąd też każdorazowo należy w terenie sprawdzać jak wygląda rzeczywista drożność korytarzy, gdyż mogą one być przedzielone elementami niewidocznymi jak np. płotami, niewielką zabudową letniskową, garażami, wysokimi skarpami zboczy itp.

Na terenie gminy funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią głównie zadrzewione dolinki niewielkich cieków, które łączą lasy masywów górskich z doliną Brennicy. Stan ich zachowania jest bardzo różny, niektóre zachowały dużą szerokość, inne zaś ograniczone są jedynie do niewielkich zakrzewionych koryt płynących pomiędzy terenami zurbanizowanymi. Nie mniej należy je wszystkie zachować jako element zieleni, bez możliwości jakiegokolwiek urbanizacji.

¹² Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

¹³ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

2.10 KRAJOBRAZ

Obszar Gminy Brenna cechuje się dużą różnorodnością krajobrazu, będącą przede wszystkim pochodną zróżnicowania budowy geologicznej i ukształtowania terenu. Rozcięcie masywu Beskidu Śląskiego doliną Brennicy i jej bocznych dopływów, przekraczające 500 m głębokości, znaczne nachylenia terenu w partii zbudowanej z odpornych piaskowców grubotawicowych, większe rozczłonkowanie dolinami partii górotworu mniej odpornych na denudację to główne cechy wpływające na różnorodność krajobrazu Brennej. Cechami pochodnymi są zróżnicowanie wykształcenia szaty roślinnej oraz intensywności zainwestowania terenu. Sposób użytkowania terenu w wielu miejscach zachowuje pionową strefowość typową dla obszarów górskich. Na obszarze gminy dominuje krajobraz wiejski, który momentami, głównie w centrum Brennej ma już cechy krajobrazu miejskiego. Na terenach wyżej położonych dominuje typowy krajobraz wiejski z mozaiką niewielkich pól, zadrzewień i gospodarstw rolnych. Góry i wzniesienia pozostają zalesione i tam można mówić o krajobrazie leśnym, który jednak w wielu miejscach jest odkształcony na skutek prowadzenia intensywnej gospodarki leśnej. Wartościowym elementem krajobrazu są łąkowe zadrzewienia nadpotokowe, które urozmaicają krajobraz pól uprawnych.

Na terenie gminy można wyróżnić kilka najistotniejszych pod względem krajobrazowym miejsc: dolina Brennicy oraz szczytowe partie Masywu Równicy oraz Pasma Błatniej. Oczywiście prócz tych miejsc również z wielu innych miejsc roztaczają się wspaniałe widoki, wystarczy bowiem odrobina przewyższenia oraz brak przesłonięcia widoku przez drzewa czy budynki. Ze szczytowych partii Masywu Równicy oraz Pasma Błatniej roztaczają się znakomite dalekie otwarcia krajobrazowe na pasma Beskidów: Pasma Czantorii, Pasma Równicy, Pasma Błatniej oraz Pasma Skrzyczne – Barania Góra, ale także rozciągają się stąd piękne odsłonięcia na Bielsko-Białą oraz całą południową część Śląska. Doskonale widoczne są również niezwykle ciekawe pasma i szczyty w Czechach i na Słowacji, jak np. najwyższy szczyt całych Beskidów Łysa Hora czy Mała Fatra. Generalnie na zboczach górskich zdecydowanie lepiej wyglądają fragmenty porośnięte lasem bukowym, niż te na których sadzono świerki. Często są tu również fragmenty na których przeprowadzono sanitarne wycinki uszkodzonych drzewostanów świerkowych, te miejsca prezentują się zdecydowanie najgorzej. Na terenie gminy znajduje się wiele obiektów o bardzo wysokich walorach krajobrazowych jak np. starych drzew o niezwykłych kształtach formowanych latami przez górski wiatr, głębokich dolin cieków, skał itp. obiektów o charakterze górskim.

W dolinie Brennicy dominuje typowy krajobraz górskich wsi usytuowanych w dolinach cieków. Z jednej strony dolina ta prezentuje interesujące elementy krajobrazu głównie ze względu na możliwość obserwacji okolicznych szczytów, urozmaicone ukształtowanie oraz obecne w dolinach górskie potoki. Z drugiej strony może tu jednak razić duży eklektyzm form, gdzie obok domów o bardziej tradycyjnej architekturze pojawiają się budowane w latach 70 i 80 tzw. kostki, czyli budynki z płaskim lub prawie płaskim dachem, które w żaden sposób nie wpisują się w krajobraz górskiej wsi. Często również nowo powstałe budynki oraz zabudowa letniskowa nie mają wiele wspólnego

z tradycyjną formą. W dolinie Brennicy razić może również niska jakość asfaltu, liczne tereny niezagospodarowane o charakterze nieużytków w lukach zabudowy, zły stan wielu ogrodzeń, a także duża ilość banerów i reklam. Szczególnie ten ostatni problem jest mocno widoczny, zwłaszcza w centrum gminy.

Reasumując na terenie gminy walory krajobrazowe są duże ze względu na naturalne górskie ukształtowanie terenu oraz elementy przyrody ożywionej, natomiast krajobraz kulturowy wsi beskidzkiej prezentuje średnie walory i wymaga przeprowadzenia działań związanych z poprawą jakości krajobrazu. Walory krajobrazu są docenione przez turystów, jako że Gmina jest ważnym miejscem odpoczynku i rekreacji. Przez teren gminy przebiegają liczne, chętnie uczęszczane szlaki turystyczne:

- Pomarańczowy szlak z Górek Małych przez Lipowski Groń na Równicę,
- Niebieski szlak z Równicy na Beskidek i Orłową,
- Zielony szlak z Równicy do centrum Brennej i dalej po południowej stronie potoku Jatny przez polanę Szarówka na Błatnią – do tego szlaku dochodzi czarny szlak dojściowy z rejonu centrum i Urzędu Gminy,
- Czerwony szlak z Jaworza przez Łazek, Czupel, Mały Cisowy, Wielka Cisowa, Błatnia,
- Niebieski szlak z Górek Wielkich przez Zebrzydkę na Łazek,
- Dodatkowo czarny szlak z centrum przez Malinę na Grabową i dalej przełęcz Salmopol,
- Niebieski szlak z centrum na Kotarz,
- Z Błatniej odchodzą szlaki na Klimczok i Szyndzielnię oraz do Jaworza i Bielsko-Białą przez Wapienicę;

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie gminy Brenna występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: budynki mieszkaniowe, krzyże, kapliczki przydrożne itp. Ich pełne zestawienie znajduje się w uzasadnieniu do POG, ich lokalizację wskazano również na rysunku stanowiącym załącznik do uzasadnienia.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja Planu Ogólnego gminy Brenna wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce, w przypadku jego braku po 1 lipca 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp. Jednak na całym terenie gminy Brenna obowiązują mpzp z różnych lat, w związku z czym na ich podstawie poszczególne tereny mogłyby podlegać zabudowie. Przy braku realizacji ustaleń projektu POG, nadal obowiązywać będą mpzp

z lat poprzednich. Ustalenia projektu POG w zdecydowanej większości oparte są na ustaleniach obowiązującego mpzp, w związku z czym ewentualne zmiany nie wynikające z obowiązujących mpzp będą niewielkie i będą dotyczyły tylko fragmentów terenu.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Głównym problemem ochrony środowiska na obszarze gminy, w kontekście ochrony przyrody, jest brak ustanowienia ochroną terenów, które posiadają taki potencjał. W różnych dokumentach na przestrzeni lat wskazywano szereg takich terenów, jednak jak do tej pory nie zostały one objęte ochroną prawną. Powoduje to postępującą dewastację poszczególnych niezwykle cennych siedlisk, np. wiele bogatych florystycznie łąk i pastwisk, w tym polan górskich przez ostatnie 20 – 30 lat zaczęło zarastać. Istotny jest również brak prowadzenia wypasu owiec. Z innych problemów ochrony środowiska należy wymienić:

- Brak dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej terenu gminy;
- Zabudowa lokalizowana jest w sposób rozproszony i nieharmoniczny, co powoduje niskie wykorzystanie powierzchni na terenach możliwych do zabudowy;
- Wadliwie prowadzona gospodarka leśna polegająca na protegowaniu świerka w drzewostanie, spowodowała silne osłabienie drzewostanów. Monokultury świerkowe są nagminnie atakowane przez grzyby i owady, a na to nakładają się dodatkowo silne w ostatnich latach wichury i opady śniegu, które przyczyniają się w efekcie końcowym do zwiększonego wydzielenia posuszu;
- Faktyczny brak jakichkolwiek ustaleń dla Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego;

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju gminy opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych. Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Brennicy. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korzyści ekologiczne w sytuacji gdy

na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na całym terenie gminy obowiązują mpzp z lat 2004 – 2022, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach.

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt POG wprowadza wiele nowych terenów, które mogą teoretycznie pogorszyć jakość wód powierzchniowych. W przeważającej większości będzie to jednak zabudowa uzupełniająca istniejącą już strukturę. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wpłynie na znaczące zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków, co, biorąc pod uwagę fakt, że gmina nie jest w całości objęta kanalizacją, jest istotne. Istotne jest, że obecnie kanalizacja jest intensywnie rozbudowywana na terenie gminy.

Nie przewiduje się by w wyniku realizacji ustaleń POG zostały zajęte, a co za tym idzie i zdegradowane, jakiegokolwiek cieków lub zbiorniki wód powierzchniowych. W projekcie POG wskazano w obrębie stref SO wszystkie ważniejsze dolinki cieków, w tym dolinę Brennicy i Wisły, tam gdzie umożliwia to istniejąca zabudowa. W przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należało będzie wszystkie koryta i dolinki cieków pozostawić wolne od zabudowy.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy występują poziomy wodonośne, zostały tu również ustanowione Główne i Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązany systemem odprowadzania ścieków oraz nowych ciągów komunikacyjnych może wpłynąć na stan wód podziemnych. Projekt POG nie wprowadza funkcji, które mogą mieć znaczące oddziaływanie na wody podziemne jak np. rozległe tereny produkcyjne, odkrywkowa eksploatacja kopalin czy składowiska odpadów. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak np. egzekwowanie przez gminę wywozu nieczystości oraz rozwój infrastruktury kanalizacyjnej. Również na etapie konstruowania projektu mpzp zaistnieje możliwość wprowadzenia odpowiednich zapisów.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń POG nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania.

Za pozytywne należy uznać, że doliny rzeczne oraz znaczące przestrzenie rolne pozostawia się wolne od zabudowy co pozytywnie wpłynie na możliwości przewietrzania gminy. Również tereny leśne pozostawia się wolne od zabudowy, a posiadają one bardzo dużą wartość bioklimatyczną. Głównym winowajcom złej jakości powietrza na terenie

gminy ciągle jest niska emisja z palenisk domowych. Rozwiązanie tego problemu wykracza poza zagadnienia POG i wymaga podjęcia wieloaspektowych działań, które już obecnie gmina podejmuje, a działania te przynioszą zdecydowanie pozytywne rezultaty.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt POG zakłada znaczne poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej w ramach poszczególnych stref. Realizacja tych funkcji wpłynie na przekształcenie powierzchni terenu. Zmiany te należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji. Ponieważ projekt POG jest dokumentem tylko ogólnie określającym sposób zagospodarowania terenów gminy, nie sposób na obecnym etapie określić dokładnie w jaki sposób powierzchnia terenu będzie przekształcana. Zagrożenia powierzchni ziemi związane z prowadzonymi pracami budowlanym będą miały częściowo charakter tymczasowy, trwający do czasu zakończenia prac budowlanych. Projekt POG nie proponuje nowych dróg wysokich klas, składowisk odpadów, ani eksploatacji kruszyw, a to tego typu przedsięwzięcia są zwykle odpowiedzialne za znaczne przekształcenia powierzchni terenu.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Projekt POG zachowuje zasoby glebowe w zdecydowanej większości poza obszarami zurbanizowanymi, a więc w rejonie doliny Brennicy oraz poza centrami poszczególnych miejscowości, pozostałe tereny zaś przewidziane zostały pod zabudowę. Tereny wolne od zabudowy, przewidziane dla rolnictwa obejmują strefy planistyczne SO – strefy otwartej. Zdecydowana większość terenów obecnie rolnych na których ustalono możliwość urbanizacji w wypadku całkowitej realizacji programu urbanizacyjnego POG ulegnie przekształceniu, co nie wpłynie jednak na znaczące pomniejszenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gdyż głównie zmianie przeznaczenia ulegną grunty orne o niewielkich aerałach. Gleby klas I-III położone w granicach administracyjnych gmin, zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82) podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia w planach miejscowych. Przy sporządzaniu nowych planów niezbędne będzie uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz ewentualnie konieczność zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Dokładne powierzchnie do przeprowadzenia odrolnień i odlesień będą znane dopiero na etapie tworzenia mpzp.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt POG gminy Brenna, w części uzasadnienia ujawnia wszystkie udokumentowane na terenie gminy złoża kopalin oraz obszary i tereny górnicze (wykaz w rozdziale 2.7 niniejszej prognozy). Na terenie gminy nie wprowadza się obiektów, które umożliwiałyby nowe rozległe powierzchnie eksploatacji kopalin w obrębie stref SG - górnictwa. W obrębie tych stref zostały wskazane tylko istniejące odkrywki, dla których wydane zostały już koncesje na wydobycie.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Na terenie gminy Brenna projekt POG nie wprowadza znaczących zmian w zakresie najistotniejszych z punktu widzenia ochrony przyrody terenów tj. kompleksów leśnych, terenów rolnych oraz doliny Brennicy, a także wysoko położonych zalesionych szczytów górskich i polan. Na tych terenach generalnie nie ustala się nowych form zagospodarowania, które w sposób znaczący wpływałyby na środowisko przyrodnicze. Na pozostałym terenie analizowany dokument wprowadza miejscami dość silną urbanizację, która jednak w dużej mierze oparta jest o rozbudowę istniejącego zagospodarowania terenu i będzie odbywała się głównie na terenach rolnych. W stosunku do istniejącego zagospodarowania projekt POG wyznacza nowe tereny z możliwością zabudowy. Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a w nich zawarte zostaną wybrane spośród katalogu zawartego w POG profile funkcjonalne dla każdej ze stref, przeznaczenia terenu. Należy w tym miejscu podkreślić, że sposób kreślenia polityki przestrzennej oparty o obszary polityki przestrzennej nie oznacza, że cały teren zostanie zabudowany. Precyzyjne ustalenia i wskazanie terenów pod zabudowę nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W planach tych będą musiały być wzięte pod uwagę również pozostałe kwestie dotyczące np. ochrony przyrody, ochrony środowiska czy ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, czyli ochrona zadrzewień, cennych siedlisk, mokradel, oczek wodnych czy powierzchni leśnych.

Zdecydowana większość terenów, na których planuje się zmianę przeznaczenia to na dzień dzisiejszy grunty rolne pozostające w użytkowaniu rolniczym. Mniejsza jest natomiast ilość terenów, na których gospodarowanie rolne ustało, a planowana zmiana przeznaczenia stanowi uzupełnienie istniejącej już funkcji, przy czym tereny te nie cechują się wartościami przyrodniczymi. Znajdują się tu również tereny, gdzie na skutek długotrwałego odłogowania gruntów wyrosły zadrzewienia i zakrzewienia, głównie o charakterze zadrzewień brzoźowych czy sosnowych. Projekt POG generalnie nie wprowadza terenów z możliwością urbanizacji na tereny cenne pod względem przyrodniczym, jak doliny rzeczne, stawy, lasy i zadrzewienia, oczka wodne itp. Zabudowa terenów rolnych (czy to pozostających w użytkowaniu czy odłogowanych) doprowadzi do wykluczenia z funkcji rolniczej i przyrodniczej istniejących tu gleb oraz użytków rolnych. Należy spodziewać się zmiany w środowisku roślinnym wyrażające się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z terenami upraw zostaną z tych terenów wyparte. Zamiast istniejących ekosystemów rolniczych wprowadzone zostaną ekosystemy charakterystyczne dla podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną, a na niektórych terenach nawet zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Funkcja przyrodnicza, kształtowana obecnie w sposób dość naturalny (o ile traktować tak rolnictwo) zostanie podporządkowana zorganizowanemu kształtowaniu środowiska przyrodniczego – tworzenie parków, zieleńców i ogrodów przydomowych. Projekt POG nie wskazuje żadnych nowych dróg.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane do objęcia ochroną (dolina Brennicy). Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Dla najciekawszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów wskazano również potrzebę objęcia ich ochroną, a także na ograniczenie zmian w zagospodarowaniu (dolina Brennicy, szereg mniejszych obszarów). W projekcie POG pozostawiono te tereny w zdecydowanej większości wolne od zabudowy.

Ustalenia POG należy odczytywać łącznie, tj. zarówno część tekstową (ustalenia dla poszczególnych stref), jak i rysunkową, pozwala to bowiem na etapie tworzenia mpzp zachować tereny zadrzewień, niewielkich lasów, skwerów oraz obszarów proponowanych do objęcia ochroną. Ustanowienie na terenie gminy nowych terenów chronionych pozwoliłoby ocalić najcenniejsze tereny (np. wysoko położone polany).

Na całym terenie gminy obowiązują mpzp z lat 2004 – 2022, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach. W tym kontekście należy wspomnieć choćby o zabudowie polany Kotarz oraz szeregu innych terenów już wskazanych do zabudowy w obowiązujących mpzp.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIEŚNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Wpływ na tereny chronione

Na terenie gminy Brenna występują następujące formy ochrony przyrody oraz ich otuliny:

- obszar Natura 2000 „Beskid Śląski” PLH 240005,
- obszar Natura 2000 „Kościół w Górkach Wielkich” PLH 240008,
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego – praktycznie wszystkie tereny górskie powyżej granicy lasu, centralna i północno-wschodnia znajduje się w otulinie parku,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Bucze”,
- stanowisko Dokumentacyjne „Jaskinia Wiślańska”,
- użytek ekologiczny „Podkowcarnia”,
- użytek ekologiczny „Uroczysko Jasionka”.
- pomniki przyrody – kilkadziesiąt obiektów, pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz jaskinie: Jaskinia „Salmopolska”, Jaskinia „w Trzech Kopcach”, Jaskinia „Głęboka” i Jaskinia „na Stołowie”,

Zabudowa czy też dewastacja tych terenów nie będzie możliwa, gdyż obowiązują dla tych obszarów i obiektów przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody, które będą musiały zostać zachowane w przypadku ustalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III. Ochrona terenów chronionych będzie realizowana na podstawie obowiązujących przepisów.

Należy zauważyć, że zdecydowana większość przeznaczeń terenu opiera się na obowiązujących w gminie Brenna miejscowych planach zagospodarowania. Zostały one dodane do pisma w sprawie zaopiniowania i uzgodnienia. Z mpzp można zapoznać się też na stronie internetowej <https://sip.gison.pl/brenna> lub na stronie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html.

Na całym terenie gminy obowiązują mpzp z lat 2004 – 2025, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach.

Obecny stan prawny parku krajobrazowego został wyjaśniony w piśmie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 15 września 2025 r. znak DOA-WPPOH.610.8.2024.Acz.:

Rozporządzenie PK wydano w reżimie ówczesnie obowiązującej ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079, z późn. zm.). Przy czym zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, tj. od dnia 2 lutego 2001 r. A zatem Rozporządzenie PK utraciło ostatecznie moc w dniu 2 sierpnia 2001 r.

W tym miejscu należy wskazać, iż utrata mocy Rozporządzenia PK nie oznacza zatem, iż z dniem 2 sierpnia 2001 r. uchylona została forma ochrony przyrody jaką jest Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego. Należy zauważyć, że formy ochrony przyrody utworzone na mocy rozporządzeń, które utraciły moc z dniem 2 sierpnia 2001 r. i dla których zaniechano wydania nowych rozporządzeń (aktualnie uchwał sejmiku województwa) funkcjonują nadal, jednakże bez obowiązującej „ramy prawnej, co uniemożliwia wypełnianie celów, dla których zostały powołane. Zgodnie bowiem z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody: „Parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów stają się parkami krajobrazowymi, obszarami chronionego krajobrazu, pomnikami przyrody w rozumieniu niniejszej ustawy, tj. ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to, iż formy ochrony przyrody, o których mowa w tym przepisie, wprowadzone na mocy

ustawy o ochronie przyrody z 1991 roku zachowują byt prawny na mocy ustawy nowelizacyjnej z dnia 7 grudnia 2000 r. (a nie ustawy z 16 października 1991 r. o ochronie przyrody), lecz nie posiadają ram prawnych, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Podkreślenia wymaga fakt, że zakazy obowiązujące w danej formie ochrony przyrody stanowią ograniczenie prawa własności, a zatem muszą one wyraźnie być umocowane w akcie rangi ustawowej, a co za tym idzie obowiązywanie tych zakazów nie może być domniemane, czy też wyinterpretowane.

Jednoznacznie zostało tu więc stwierdzone, że na terenie parku, ani jego otuliny nie obowiązują żadne przepisy, nie sposób więc dociekać ewentualnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony parku – nie zostało bowiem nigdy ustalone, co mogłoby nim być.

Tereny elektrowni wodnych zostały wskazane zgodnie z obowiązującymi planami w obrębie stref SO. Nie ma żadnych przeciwwskazań dla budowy tego typu obiektów w obowiązujących przepisach prawa, tereny ich lokalizacji znajdują się poza obszarami objętymi ochroną prawną, w których tego typu inwestycje byłyby zakazane. Część ze stref z elektrowniami znajduje się w obrębie parku krajobrazowego, a część w jego otulinie. Jak to już wielokrotnie wskazywano na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego obecnie (od 2001 r.) nie obowiązują żadne przepisy, trudno więc interpretować czy domniemywać istnienia tu jakichkolwiek ograniczeń.

Oddziaływanie na obszar Natura Beskid Śląski

W nawiązaniu do pisma znak WOOS.610.186.2025.AB z dnia 21 grudnia 2025 r. należy wskazać, że wycofano się z wszystkich terenów siedlisk chronionych w ramach obszaru Natura 2000 o których wzmiankował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w ww. piśmie. Pozostało jedynie sześć niewielkich terenów z siedliskami chronionymi, gdzie znajdują się strefy z możliwością zabudowy:

180SJ - 6520

181SJ - 6520

88SZ – 6520

83SJ – 6520

42SZ - 6230

7SN - 9110

Przy czym należy zwrócić uwagę, że w planie zadań ochronnych na terenach tych już nie wskazywano wartościowych siedlisk przyrodniczych. Są to miejsca albo już z istniejącą zabudową albo w jej pobliżu, gdzie siedliska o kodach 6520, 6230 oraz 9110 po prostu nie istnieją, a ich wykazanie było związane z omyłką. Nie przewiduje się więc obecnie żadnego zagrożenia dla siedlisk chronionych w ramach obszaru Natura 2000 Beskid Śląski oraz nie ma żadnych przeciwwskazań dla możliwości utrzymania założonej powierzchni siedlisk oraz pozostałych wskaźników.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005. W Planie Zadań Ochronnych wskazano poszczególne

siedliska chronione, przeprowadzono identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. W zdecydowanej większości kwestie te dotyczą wskazań do prowadzenia gospodarki leśnej czy właściwego gospodarowania łąkami. W Planie Ogólnym Gminy nie ma miejsca na bezpośrednie odniesienie się do tych poszczególnych zadań, główną funkcją planu ogólnego jest wskazanie stref planistycznych, a na ich podstawie realizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydanie decyzji o warunkach zabudowy. W tym kontekście najważniejszą kwestią jest wskazanie takich stref planistycznych, które pozwolą ochronić siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 oraz umożliwią realizację poszczególnych zadań ochronnych np. przebudowy siedlisk leśnych, wycince podrostu zakrzewień i zadrzewień czy wykaszania łąk.

W zakresie zgodności z Planem Ogólnym Gminy należy rozważyć czy poszczególne wskazane do ochrony siedliska przyrodnicze znajdują się poza strefami z możliwością urbanizacji. Po przeprowadzonej analizie należy stwierdzić, że tak rzeczywiście jest, zdecydowana większość chronionych siedlisk znajduje się w obrębie strefy SO – otwartej, która dedykowana jest do przyrodniczego zagospodarowania terenu, a więc jako tereny rolne czy leśne, bez możliwości zabudowy, natomiast z możliwością kontynuacji funkcji rolnej czy leśnej oraz możliwością realizacji zadań ochronnych. W tej kwestii należy więc wskazać, że nie występuje żadna sprzeczność z ustaleniami Planu Zadań Ochronnych i Plan Ogólny Gminy Brenna w pełni umożliwia realizację wskazanych w PZO zadań ochronnych.

Wpływ na korytarze ekologiczne

W opracowaniu regionalnym J. Parusela¹⁴ z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych i ssaków drapieżnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym „Lasy Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” (cały teren gminy);
- Korytarz ekologiczny węzłowy dla dużych ssaków drapieżnych „Beskid Śląski”;
- Korytarz ekologiczny węzłowy dla dużych ssaków kopytnych „Beskid Śląski”; (oba te korytarze obejmują lasy Masywu Równicy i Pasma Błatniej);
- Korytarz spójności M32 Brennica (obejmuje dolinę Brennicy);

¹⁴ Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

W opracowaniu krajowym z 2011 r.¹⁵ korytarze ekologiczne zostały wskazane podobnie jak w opracowaniu wojewódzkim, obejmują one lasy Masywów Równicy i Pasma Błatniej. W tym miejscu należy wskazać, że korytarze ekologiczne zostały wskazane dość ogólnie, tzn. w skali 1:50000 czy nawet 1:100000 (skala planu województwa), stąd też każdorazowo należy w terenie sprawdzać jak wygląda rzeczywista drożność korytarzy, gdyż mogą one być przedzielone elementami niewidocznymi jak np. płotami, niewielką zabudową letniskową, garażami itp.

Na terenie gminy funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią głównie zadrzewione dolinki niewielkich cieków, które łączą lasy masywów górskich z doliną Brennicy. Stan ich zachowania jest bardzo różny, niektóre zachowały dużą szerokość, inne zaś ograniczone są jedynie do niewielkich zakrzewionych koryt płynących pomiędzy terenami zurbanizowanymi. Nie mniej należy je wszystkie zachować jako element zieleni, bez możliwości jakiegokolwiek urbanizacji.

Projekt planu pozostawia wolne od zabudowy tereny doliny cieków, przede wszystkim dolinę Brennicy oraz jej dopływów czy tereny większych kompleksów leśnych i rolnych, a przede wszystkim masywy górskie Równicy, Lipowskiego Gronia i Błatniej. Zabudowie - choć w wielu miejscach rozległej - poddane będą tereny stanowiące już obecnie zurbanizowane części osiedli. Nie przewiduje się zagrożenia dla korytarza ekologicznego dla ptaków, gdyż nie przewiduje się realizacji wysokich farm wiatrowych czy też zespołów wysokiej zabudowy, które mogłyby negatywnie wpływać na możliwości migracyjne ptaków. Projekt planu ogólnego pozostawia też tereny dolin cieków, nie wprowadza się tam zabudowy, tak więc te tereny dalej będą mogły pełnić funkcję korytarzy ekologicznych, często nawet o charakterze lokalnym.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Przyjęty w POG kierunek rozwoju gminy Brenna w wielu miejscach wpłynie znacząco na zmianę jego krajobrazu, przede wszystkim ze względu na znaczne poszerzenie zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej. Poszczególne tereny będą rozwijały się w ramach już istniejącego układu urbanistycznego, nie mniej jednak choć ogólny zarys terenów zurbanizowanych pozostanie niezmieniony, to w przypadku całkowitego wypełnienia terenów zabudowanych istniejący obecnie krajobraz rolniczy lub leśny ulegnie przekształceniu na krajobraz podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną, dotyczy to będzie głównie terenów centrum gminy. Również tereny z rozproszoną obecnie zabudową zmienią swój charakter na skutek jej dogęszczania. Za szczególnie istotne należy uznać pozostawienie wolnym od zabudowy terenów dolin rzecznych oraz terenów leśnych w obrębie masywów górskich, które stanowią ponadlokalną wartość krajobrazową. Projekt POG gminy Brenna realizowany jest metodą tzw. Stref planistycznych, która zakłada w ramach poszczególnych jednostek szeroką gamę przeznaczeń terenu, która może zostać dopuszczona w miejscowym planie.

¹⁵ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

Należy jednak mieć na uwadze, że charakter krajobrazu Beskidu Śląskiego tworzą zarówno elementy przyrody, ożywionej i nieożywionej, jak również elementy kultury, w tym istniejąca zabudowa, szczególnie o wartościach historycznych. Obecność chat drewnianych w przestrzeni krajobrazów priorytetowych i ich długotrwałość współistnienia z elementami cennymi przyrodniczo przemawiają za utrzymaniem ich w przestrzeni aniżeli dążeniem do ich degradacji. Nie jest to wartość przyrodnicza sama w sobie ale kulturowa, której znaczenia nie należy umniejszać w hierarchii kształtowania krajobrazu.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

W projekcie POG, w części uzasadnienia uwzględniono występowanie obiektów zabytkowych, których lokalizacja została wskazana na rysunku dołączonym do uzasadnienia, a ich opis znalazł się w części tekstowej. Konkretnie decyzje planistyczne dotyczące obiektów zabytkowych będą musiały zostać wskazane na etapie mpzp.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt POG wprowadza szereg funkcji, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, jednak w znaczącej większości będzie to uzupełnienie istniejącej zabudowy, także w przypadku stref SP (strefa gospodarcza, tereny istniejące lub w otoczeniu zakładów już funkcjonujących na terenie gminy). O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest zwykle niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest znaczące poszerzenie oraz uzupełnianie już istniejącej zabudowy mieszkaniowej, która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”.

Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy planu ogólnego gminy. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa¹⁶, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. W związku z postępującą wymianą kotłów na bardziej ekologiczne oraz wprowadzeniem nakazu montowania w nowych budynkach jedynie kotłów spełniających odpowiednie normy wynikające z uchwały antysmogowej nie przewiduje się zagrożenia związanego ze wzrostem zjawiska niskiej emisji, a sytuacja w tej materii będzie stopniowo się poprawiała. Odnosnie instalacji fotowoltaicznych, jak pokazały już lata praktyki obiekty tego typu nie powodują jakichkolwiek emisji zanieczyszczeń do powietrza, ani hałasu, ich oddziaływania zwykle nie wykraczają poza granice terenów na których są lokowane.

Projekt planu nie przewiduje realizacji dróg o wysokich klasach, które mogłyby wpływać na zanieczyszczenie powietrza. Należy podkreślić, że bez względu na formę

¹⁶ Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a jeśli zajdzie taka potrzeba w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to usługowych, czy przemysłowych, czy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, poza terenem do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Projekt POG nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego. Zagrożenie związane z ponadnormatywnym hałasem może więc wystąpić tylko na terenach zabudowy mieszkaniowej ze strony zabudowy usługowej bądź produkcyjnej, a jak wspomniano powyżej ponadnormatywny hałas należy ograniczyć do granic działki. Niewątpliwie jednak na terenach na których powstanie nowa zabudowa – bez względu na jej charakter jakość klimatu akustycznego pogorszy się.

Projekt POG nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. nowe rozwiązania drogowe wysokich klas czy duże zespoły zabudowy produkcyjnej. Należy podkreślić, że to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a jeśli zajdzie taka konieczność w raporcie oddziaływania na środowisko, na etapie POG jest to zadanie niemożliwe do wykonania. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych, które w przypadku zagrożeń dla klimatu akustycznego mogą przybierać formę budowy ekranów akustycznych, zmniejszenia prędkości, zmiany nawierzchni lub też ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Projekt planu dopuszcza lokalizację obiektów telefonii komórkowej, których lokalizacja każdorazowo

będzie jednak podlegała weryfikacji pod kątem oddziaływań elektromagnetycznych na zdrowie ludzi. Projekt nie określa konkretnych miejsc, dopuszczone one są w zasadzie wszędzie, gdyż taki jest obecnie stan prawny. Należy zaznaczyć że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2024 poz. 604 ze zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

Na terenie gminy istnieją już stacje transformatorowe i linie napięć. Projekt POG (m.in. w części uzasadnienia) uwzględnia i zachowuje ich przebieg oraz pasy techniczne wokół nich, stanowiące jednocześnie strefy ochronne. Lokalizacja w projekcie planu terenów pod zabudowę uwzględnia istnienie tych linii i stref.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,) jak również uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami. Na terenie gminy nie występują składowiska odpadów, projekt POG nie wprowadza też lokalizacji nowych obiektów tego typu.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Dla terenu gminy Brenna opracowane zostały przez Dyrektora Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz Mapy Ryzyka Powodziowego. Mapy te zostały przekazane do gminy przez RZGW w 2019 r., w związku z czym nabrały one mocy prawnej i stanowią obowiązujący dokument. Na mapach z 2019 r. oznaczono następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – $Q=1\%$,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat – $Q=10\%$,

Tereny te zostały wyznaczone wyłącznie w dolinie Brennicy i praktycznie nie wkraczają na żadne tereny zabudowane. Tereny $Q=10\%$ zawierają się w obrębie terenów terenów $Q=1\%$. Poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią wskazano tu również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Również i one pokrywają niezabudowaną dolinę Brennicy, a ich zasięg jest nieznacznie większy niż zasięg terenów $Q=1\%$. Ze względu na istnienie tych zagrożeń, oraz wartości przyrodnicze, dolinę Brennicy pozostawiono w zdecydowanej większości wolną od zabudowy.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na terenie gminy Brenna występują osuwiska oraz obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi. W projekcie Planu Ogólnego Gminy, w części uzasadnienie, wskazano ich położenie oraz uwzględniono zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi winny być generalnie wyłączone z możliwości zabudowy, przed ewentualną zabudową należy przeprowadzić ocenę warunków geologicznych w oparciu o stosowne dokumenty wynikające z przepisów odrębnych. Należy prowadzić monitoring i obserwację terenów w gminie, procesy osuwiskowe mogą bowiem zachodzić również poza terenami wyznaczonymi w SOPO oraz mogą pojawiać się nowe tego typu tereny, gdyż budowa geologiczna gminy sprzyja ich rozwojowi. Do przykładowych sposobów zabezpieczania zabudowy na terenach objętych ruchami masowymi ziemi można podać:

- ograniczenie lokowania zabudowy oraz wprowadzenie form architektonicznych, które zminimalizują starty materialne
- przekształcenie terenu jedynie w sposób zachowujący w maksymalnym stopniu naturalne ukształtowanie oraz nie generujący odtworzenia ruchów osuwiskowych,
- nakaz stosowania rozwiązań technicznych i technologicznych zapewniających stabilność podłoża w szczególności przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych,
- nakaz takiego kształtowania powierzchni terenu, który nie spowoduje stagnacji wód opadowych,
- nakaz odprowadzania wód opadowych szczelnym systemem rowów,
- zakaz wprowadzania wód opadowych i ścieków bezpośrednio do gruntu,
- zagospodarowanie powierzchni biologicznie czynnej zielenią dobrze wiążącą grunt.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja Planu Ogólnego Gminy Brenna wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce, w przypadku jego braku po 1 stycznia 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp. POG jest dokumentem specyficznym, o sprecyzowanej formie, w którym w ustawodawstwie nie przewidziano wskazywania

rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Np. suikzp gminy było dokumentem dużo bardziej otwartym, w którym można było wprowadzać najróżniejsze zapisy, natomiast w projekcie POG nie ma takiej możliwości, ani przewidzianego szczególnego miejsca na takie zapisy. Podstawowym więc działaniem zapobiegawczym i minimalizującym jest takie wskazanie stref, które umożliwi pozostawienie jak największych terenów wolnych od przekształceń i zabudowy, w tym najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym. W projekcie POG wskazano dość rozległą strefę SO – terenów otwartych, która obejmuje dolinę Brennicy oraz pozostałe wartościowe pod względem przyrodniczym tereny.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane do objęcia ochroną (dolina Brennicy). Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Zabudowa czy też dewastacja terenów cennych pod względem przyrodniczym nie będzie możliwa, gdyż obowiązują dla tych obszarów i obiektów przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody, które będą musiały zostać zachowane w przypadku ustalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, parku krajobrazowego (choć dużo skuteczniejsze byłyby, gdyby ustalony został plan ochrony parku), zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III. Ochrona terenów chronionych będzie realizowana na podstawie obowiązujących przepisów.

W stosunku do całego obszaru projekt POG wprowadza wskaźniki urbanistyczne. Określa min. minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy oraz maksymalny udział powierzchni zabudowy. Przedstawione powyżej działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie POG nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym POG, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

W projekcie POG gminy Brenna nie wprowadza się form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na siedliska i gatunki chronione w obszarach Natura 2000, w

związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia jakichkolwiek rozwiązań alternatywnych. Na terenie gminy oraz w jej pobliżu takie obszary nie występują. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu POG nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Zakres planu określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1130) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w POG. Wskazanie takie byłoby niezgodne z przepisami prawa i znacząco wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Gminy.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem generalnym sporządzania projektu planu ogólnego jest określenie obrazu przestrzennego polityki gminy. Dotyczy to wymiaru przestrzennego poprzez ustalenie stref planistycznych i wymiaru normatywnego - poprzez ustalenie gminnych standardów urbanistycznych. Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest więc uchwalenie podstawy merytorycznej i prawnej niezbędnej dla sporządzenia nowych planów miejscowych i zmiany planów obowiązujących.

Źródłem regulacji prawnych dotyczących sporządzania, treści i procedury uchwalania planu ogólnego jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) zwana dalej u.p.z.p. Zgodnie z tą ustawą plan ogólny obejmuje ścisłe ustalenia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w wydzielonych strefach planistycznych i określenie gminnych

standardów urbanistycznych. Częścią dokumentu projektu planu ogólnego jest również uzasadnienie, w którym określono sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju gminy i wyjaśniono przyczyny przyjętych rozwiązań przestrzennych.

W projekcie Planu Ogólnego Gminy Brenna wskazano następujące strefy planistyczne:

- strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- strefa SU – strefa usługowa,
- strefa SP – strefa gospodarcza,
- strefa SR – strefa produkcji rolniczej,
- strefa SI – strefa infrastrukturalna,
- strefa SN – strefa zieleni i rekreacji,
- strefa SC – strefa cmentarzy,
- strefa SG – strefa górnictwa,
- strefa SO – strefa otwarta,
- strefa SK – strefa komunikacyjna.

Szeroka gama kategorii terenów w ramach stref planistycznych nie pozwala na dokładne określenie lokalizacji przedsięwzięć najsilniej oddziałujących na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po zrealizowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających ustalenia POG. Dla poszczególnych kategorii terenu projekt POG nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. w strefie SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, przewiduje się funkcję mieszkaniową wielorodzinną, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi, infrastrukturę techniczną, ogródki działkowe czy zieleni urządzonej). Wobec powyższego dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po rozeznaniu lokalnych uwarunkowań środowiska oraz potrzeb inwestycyjnych. Przyjęty w POG sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach oszacowanie wpływu na środowisko staje się niemożliwe, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzała będzie określona lokalizacja na etapie mpzp. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo – jeżeli wyznaczono strefę mieszkaniową w projekcie POG, to przyjęto, że w miejscowym planie negatywne oddziaływania mogą zaistnieć na całym jego obszarze. W analizowanym dokumencie wprowadzono odpowiednie wskaźniki urbanistyczne, które nie pozwalają

na całkowitą zabudowę terenów, jednakże na dzień dzisiejszy nie wiadomo, które z przestrzeni zostaną zajęte, zależne będzie to bowiem w dużej mierze od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a w nich zawarte zostaną, wybrane spośród katalogu zawartego w POG dla każdej ze stref planistycznych, przeznaczenia terenu. Trudno jest wskazać jednoznacznie tereny na których zmieni się przeznaczenie, gdyż projekt POG nie wyznacza zdecydowanie nowych kierunków zagospodarowania. Większość nowych terenów to uzupełnienie istniejącej struktury zarówno już stanu istniejącego, jak i stanu planowanego, wynikającego z ustaleń obowiązującego suikzp i mpzp. Projekt POG nie wskazuje nowych terenów na których kształtowałyby się nowe centra rozwoju. Wizja rozwoju gminy oparta jest o istniejącą strukturę, która została już nakreślona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie w uchwalanych tu mpzp. W obrębie poszczególnych stref planistycznych przewiduje się następujące zasady zagospodarowania:

strefa SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

Procent chłonności terenów niezabudowanych umożliwiającą realizację funkcji mieszkaniowej wyznaczonych w obecnie obowiązujących planach miejscowych wynosi 821 % wyliczonego zapotrzebowania. W związku z czym w projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne SW, SJ i SZ jedynie:

- na obszarach, gdzie w obecnie obowiązujących planach miejscowych możliwa jest realizacja odpowiednio funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej,
- na obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej,
- w obszarze uzupełnienia zabudowy uwzględniając złożone wnioski, lokalne uwarunkowania oraz uwarunkowania opisane w punkcie IV niniejszego uzasadnienia.

Strefę SW wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (strefa o symbolach 2SW, 14SW, 32SW) oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają taką funkcję (tereny wzdłuż ul. Góreckiej, Wyzwolenia i Bukowej oraz rejon Bukowa).

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SW dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SW w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefę SJ wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz letniskowa i rekreacji indywidualnej oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcje.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SJ dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

Na obszarach, gdzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dopuszczają zabudowę letniskową, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej. W każdej wyznaczonej strefie SJ, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefę SZ wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa zagrodowa oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SZ dopuszczone jest wyznaczenie terenu zabudowy zagrodowej, produkcji w gospodarstwach rolnych, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SZ, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni naturalnej, lasu, wód. Natomiast w strefach oznaczonych symbolami 53SZ, 56SZ, 58SZ, 68SZ i 79SZ w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług. Dopuszczenie terenów usług wynika z lokalizacji w/w stref tj., sąsiedztwo istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz wynika z ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

strefa SU - strefa usługowa

Strefę SU wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowane są istniejące budynki usługowe takie jak, urzędy, szkoły, kościoły, hotele oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają taką funkcję.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SU dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SU, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni naturalnej, lasu, wód.

W strefie oznaczonej symbolem 5SU i 35SU w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu składów i magazynów. W/w dopuszczenie wynika z aktualnego zagospodarowania terenu oraz ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

Strefa SP – strefa gospodarcza

Strefą SP objęto zlokalizowane na obszarze gminy obiekty produkcyjne, magazynowo-składowe i bazy transportowe oraz obszary, gdzie obecnie obowiązujące

plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Na wniosek przedsiębiorstw będących właścicielami wnioskowanych działek wyznaczono nowe strefy gospodarcze o symbolach 3SP (Górki Wielkie) i 15SP (Brenna).

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SP dopuszczone jest wyznaczenie terenu produkcji, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SP, za wyjątkiem stref o symbolach 12SP i 13SP, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usług, zieleni naturalnej, lasu, wód. W strefach o symbolach 12SP i 13SP w dodatkowym profilu funkcjonalnym nie dopuszczono lokalizacji usług, ponieważ strefy te graniczą bezpośrednio z terenami, na których prowadzona jest eksploatacja złóż.

Strefa SR – strefa produkcji rolniczej

Strefę SR wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa związana z produkcją rolniczą oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SR dopuszczone jest wyznaczenie teren produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, infrastruktury technicznej.

W strefie o symbolu 21SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni słonecznej.

W każdej wyznaczonej strefie SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SI – strefa infrastrukturalna

Strefę SI wyznaczono w Brennej, na działce, gdzie planowana jest budowa rozdzielni sieci 110 kV.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SI dopuszczone jest wyznaczenie terenu infrastruktury technicznej, komunikacji, ogrodów działkowych. W dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SN – strefa zieleni i rekreacji

Strefę SN wyznaczono na terenach, gdzie w obecnie obowiązujących planach miejscowych dopuszczono funkcje związane ze sportem i rekreacją. Większe powierzchniowo strefy SN wyznaczono na obszarach, gdzie zlokalizowane są obiekty i tereny sportowo-rekreacyjne istniejącej Stacji Narciarskiej Świniorka w Leśnicy oraz planowanej stacji narciarskiej w rejonie góry Hyrcz.

Nowe strefy SN wyznaczono głównie przy ul. Leśnica w ramach uzupełnienia istniejącej przy tej ulicy zabudowy turystycznej (pensjonaty, pola campingowe, obiekty gastronomiczne)

oraz w rejonie góry Świniorka i Hyrcy, w celu umożliwienia budowy i rozbudowy stacji narciarskich wraz z niezbędną bazą turystyczno-gastronomiczną.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SN dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, plaży, wód, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SN, w zależności od jej lokalizacji w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie:

- terenu usług sportu i rekreacji, zieleni naturalnej, lasu (2SN, 4SN, 6SN, 11SN, 16SN, 18SN, 31SN, 44SN, 47SN i 49SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (3SN, 5SN, 12SN, 13SN, 17SN, 21SN, 25SN, 30SN, 37SN, 38SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (od 7SN do 10SN, 32SN, 33SN, 39SN, 42SN, 43SN, 46SN, 50SN i 51SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (19SN, 20SN, od 22SN do 24SN, od 26SN do 29SN, 34SN, 35SN, 40SN, 41SN i 48SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (14SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług gastronomii, usług turystyki, usług edukacji, zieleni naturalnej, lasu (36SN i 52SN),
- terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, zieleni naturalnej, lasu (45SN),

terenu usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, usług nauki, usług edukacji, usług zdrowia i pomocy społecznej, zieleni naturalnej, lasu (1SN i 15SN).

Strefa SC – strefa cmentarzy

Strefę SC wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowane są istniejące cmentarze. Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SC dopuszczone jest wyznaczenie terenu cmentarza, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej. W dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu usługi kultury religijnej, handlu detalicznego, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SG – strefa górnictwa

Strefę SG wyznaczono w miejscach występowania udokumentowanych złóż:

- piasków i żwirów „Górki Wielkie” (ID Midas 18116) - strefa 1SG,

- kamieni łamanych i blocznych „Cisowa” (ID Midas 581), „Cisowa 1” (ID Midas 9143), „Cisowa” (ID Midas 9083), „Brenna-Leśniczówka” (ID Midas 803) - 2SG
- kamieni łamanych i blocznych „Brenna-Leśniczówka” (ID Midas 803), „Brenna-Jarząbek” (ID Midas 6702) - 3SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Głębiec I” (ID Midas 15512) - 4SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Brenna M” (ID Midas 8161) - 5SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Beskid” (ID Midas 9082), „Brenna Beskid-Jatny” (ID Midas 800) - 6SG,
- kamieni łamanych i blocznych „Tokarzędówka” (ID Midas 802) - 7SG.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SG dopuszczone jest wyznaczenie terenu górnictwa i wydobywania, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W celu umożliwienia zagospodarowania stref o symbolu 1SG i 5SG po zakończonej eksploatacji złoża, w ramach profilu dodatkowego dopuszczono możliwość wyznaczenia terenu produkcji, usług handlu, usług rzemieślniczych, usług gastronomii, usług biurowych i administracji, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SO – strefa otwarta

Strefę SO wyznaczono na obszarach leśnych, rolnych oraz użytkach zielonych, na których nie dopuszczono zabudowy w ramach obecnie obowiązujących planów miejscowych oraz projektu planu ogólnego.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SO dopuszczone jest wyznaczenie terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, lasu, zieleni naturalnej, wód, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej.

W strefach o symbolach 63SO, 65SO, 66SO, 72SO, 78SO i 79SO w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni wodnej. W/w dopuszczenie wynika z aktualnego zagospodarowania terenu (zbiorniki elektrowni wodnej w rejonie góry Kotarz) oraz ustaleń obecnie obowiązujących planów miejscowych.

W strefie o symbolu 17SO w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu elektrowni słonecznej.

W strefach SO, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, za wyjątkiem stref SO zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”, w granicach krajobrazów priorytetowych oraz w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

W żadnej strefie SO nie dopuszczono możliwości wyznaczenia terenów elektrowni wiatrowej, elektrowni geotermalnej i biogazowni.

Strefa SK – strefa komunikacyjna

Strefę SK wyznaczono na obszarach, gdzie zlokalizowana jest fragment drogi wojewódzkiej nr 941 w Górkach Wielkich i nr 942 w Brennej, droga powiatowa nr 2602S z Brennej do Skoczowa (ul. Zofii Kossak, Breńska, Górecka, Wyzwolenia, Bukowa) a także droga powiatowa nr 2603S przebiegająca przez Brenną Leśnicę oraz tereny parkingów wyznaczone w obecnie obowiązujących planach miejscowych.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SK dopuszczone jest wyznaczenie terenu autostrady, drogi ekspresowej, drogi głównej ruchu przyspieszonego, drogi głównej, komunikacji kolejowej i szynowej, komunikacji kolei linowej, komunikacji wodnej, komunikacji lotniczej, obsługi komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej. W strefach SK, które obejmują istniejące w/w drogi, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie terenu drogi zbiorczej, zieleni urządzonej, lasu, zieleni naturalnej, wód. W strefach, gdzie zlokalizowane są istniejące i planowane parkingi, w profilu funkcjonalnym dodatkowym dopuszczone jest wyznaczenie terenu zieleni urządzonej, lasu, zieleni naturalnej, wód.

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju gminy opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych. Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Brennicy. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korytarze ekologiczne w sytuacji, gdy na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego Gminy na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Opracowanie obejmuje teren gminy Brenna, które administracyjnie przynależą do powiatu cieszyńskiego, położonego w województwie Śląskim. W budowie geologicznej obszaru gminy Brenna, w tym jej części centralnej główny udział mają płaszczowiny karpackie, na nich zalegają zaś osady plejstoceny i holoceny, w tym współczesne osady dolin Brennicy i mniejszych potoków. Centralna i zachodnia część opracowania znajduje się w granicach zlewni Brennicy, zaś część wschodnia w zlewni Jasionki. Cała miejscowość Brenna usytuowana jest w dolinie Brennicy, której z kolei zbocza stanowią na zachodzie pasmo Równicy i Lipowskiego Gronia oraz na wschodzie pasmo Błatniej. Do Brennicy dopływają: Leśnica, Śniegotni, Snowaniec, Żarnowiec, Jatny oraz tuż poza wschodnią granicą terenu opracowania Chrobaczy. Brennica stanowi główny ciek gminy,

jednak jej granice zostały wyznaczone tak, że część obszaru znajduje się po wschodniej stronie grzbietu Pasma Błatniej, gdzie znajduje się dolina Jasionki. Licząc od zachodu jest to kolejna z dolin beskidzkich po dolinie Olzy, dolinie Wisły i dolinie Brennicy, niewątpliwie jednak zdecydowanie mniejsza. Jasionka dopływa do Jasienicy, a ta z kolei do Łownicy, która stanowi dopływ do Wisły, z tym, że aż 20 km na północ od terenu opracowania, poniżej Zbiornika Goczałkowice, na terenie gminy Czechowice-Dziedzice. Na obszarze gminy w profilu hydrogeologicznym występują piętra wodonośne w utworach czwartorzędu, wyznaczono tu kredowy LZWP nr 348 Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski). Zbiornik ten został w ostatnim czasie udokumentowany, nie wyznaczono jednak dla niego jak dotychczas stref ochronnych. LZWP nr 348 obejmuje niewielki południowo-wschodni fragment obszaru. W utworach wodonośnych Brennicy wyznaczono GZWP nr 347 Dolina rzeki Górna Wisła. Podobnie jak i LZWP nr 348 zbiornik ten został udokumentowany, nie wyznaczono jednak stref ochronnych. Na obszarze gminy zinwentaryzowano różnego typu kategorie terenów osuwiskowych. Osuwiska oraz tereny zagrożone występują na zboczach Masywu Równicy oraz Pasma Błatniej i zajmują łączną powierzchnię 343 ha. Region Beskidu Śląskiego, na terenie którego znajduje się gmina Brenna, wyróżnia się w stosunku do Pogórza Cieszyńskiego wyraźnym wzniesieniem terenu o ponad 400 - 700 m i wysokimi grzbietami góorskimi podzielonymi dolinami. Centrum gminy Brenna otoczona jest od południowego zachodu pasmem górkim zaczynającym się od Lipowskiego Gronia, a biegnącym poprzez szczyty Równicy, Orłowej, Trzech Kopców Wiślańskich aż do Przełęczy Salmopolskiej. Wschodnią granicę Brennej, oddzielającą ją od sąsiedniej gminy Szczyrk, tworzą góry: Grabowa, Kotarz, Beskid Węgierski, Beskidek. Od strony północnej natomiast nad Brenną wznoszą się stoki: Trzech Kopców w masywie Klimczoka, Stołowego, Błotnego, Czupla i Łazka. Trzy Kopce w masywie Klimczoka o wysokości 1082 m n.p.m. to najwyższe wzniesienie gminy Brenna. Między nim, a górą Beskidek znajduje się Przełęcz Karkoszczonka łączącą Brenną ze Szczyrkem Biłą. Na terenie gminy przeważają grunty rolne oraz leśne, jest to teren o zdecydowanym charakterze wiejskim. Tereny zurbanizowane rozlokowane są zwykle w rozproszeniu jako pozostałość dawnych gospodarstw rolnych. W centralnej części gminy natomiast tkanka urbanistyczna ulega rozbudowie od długiego już czasu i ma obecnie charakter w dużej mierze miejski, choć im dalej od ul. Wyzwolenia i ul. Góreckiej tym ma ona charakter bardziej rozproszony. Generalnie im tereny wyżej położone, tym ich charakter jest bardziej wiejski, a zabudowa bardziej rozproszona. Tereny leśne zajmują wyżej położone górskie, na niższych położonych terenach, poniżej lasów dominują tereny rolne, zaś w dolinie Brennicy, na terenach wypłaszczonych i najniższych położonych tereny zabudowane. Na terenie gminy znajduje się 12 złóż kamieni drogowych i budowlanych, z czego obecnie eksploatowanych lub eksploatowanych czasowo jest sześć, przy czym część złóż znajdują się blisko siebie i de facto stanowią jedno złożenie, a podział jest wyłącznie formalny. Na zboczach góry Czupel (8 złóż), jedno w rejonie ul. Topolowej, dwa w rejonie Na Kępę i jedno złożenie na wschód od ul. Leśnica (zbocze góry Malina). Przyroda ożywiona obszaru opracowania ściśle związana jest z naturalnym ukształtowaniem rzeźby terenu. Generalnie na terenie gminy wyróżnić można obszary rolne pozostające w uprawie, tereny zabudowane, w tym centrum gminy o charakterze mocniej zurbanizowanym, tereny zabudowane poza centrum głównie

w formie zabudowy zagrodowej, zalesione doliny mniejszych cieków oraz zalesione wzgórza i góry głównych masywów. Tereny zalesione pozostają takimi ze względu na brak możliwości prowadzenia upraw rolnych na obszarach górskich o bardzo dużych spadkach i skomplikowanym ukształtowaniu terenu. Na pozostałym obszarze rozwinęło się rolnictwo oraz związana z nim zabudowa. Na obszarze gminy występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Gmina Brenna ze względu na swoje górskie położenie posiada duży potencjał przyrodniczy. Zaowocowało to ustanowieniem Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, obszaru Natura 2000 Beskid Śląski, użytku ekologicznego „Uroczysko Jasionka” (tylko częściowo w granicach gminy). Kilkanaście terenów wskazywano do objęcia ochroną prawną ze względu na swoją dużą wartość przyrodniczą.

Projekt POG zakłada uzupełnienie już istniejącej struktury osadniczej i nie wykracza w sposób znaczący poza jej obecne ramy. W wyniku urbanizacji nowych terenów może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne oraz na klimat. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenach objętych zmianami zostaną przekształcone, a funkcja zmieniona na skutek urbanizacji. Na terenach planowanych pod zabudowę, przemysł, usługi istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji. Nie przewiduje się wystąpienia szczególnych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, gdyż planowane zmiany przeznaczenia dotyczą głównie gruntów ornych, w tym odłogowanych. Na terenach proponowanych do objęcia ochroną nie wprowadza się kolizyjnych przeznaczeń terenu, w związku z czym nie przewiduje się ich zagrożenia.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane do objęcia ochroną (dolina Brennicy). Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Dla najciekawszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów wskazano również potrzebę objęcia ich ochroną, a także na ograniczenie zmian w zagospodarowaniu (dolina Brennicy, polany, w tym Polana Kotarz i Polana Szarówki). W projekcie POG pozostawiono te tereny w zdecydowanej większości wolne od zabudowy.

Wzrost stopnia urbanizacji wpłynie znacząco na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji ze strony zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości klimatu akustycznego.

Projekt POG nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Realizacja Planu Ogólnego Gminy Brenna wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce,

w przypadku jego braku po 1 lipca 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp. POG jest dokumentem specyficznym, o sprecyzowanej formie, w którym w ustawodawstwie nie przewidziano wskazywania rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Np. suikzp gminy było dokumentem dużo bardziej otwartym, w którym można było wprowadzać najróżniejsze zapisy, natomiast w projekcie POG nie ma takiej możliwości, ani przewidzianego szczególnego miejsca na takie zapisy. Podstawowym więc działaniem zapobiegawczym i minimalizującym jest takie wskazanie stref, które umożliwi pozostawienie jak największych terenów wolnych od przekształceń i zabudowy, w tym najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym. W projekcie POG wskazano dość rozległą strefę SO – terenów otwartych, która obejmuje dolinę Brennicy oraz pozostałe wartościowe pod względem przyrodniczym tereny. W obrębie strefy SO co prawda, zgodnie z rozporządzeniem, możliwe jest wprowadzenie ogrodów działkowych, jednak na terenie gminy one nie występują, nie ma również planów by takie mogły powstać (np. nie było wniosków w tej kwestii).

Na etapie oceny projektu POG nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie Planu Ogólnego Gminy.

Projekt POG nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-86-B Wiśła”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 1995 r.;
- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-86-B Wiśła”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 2003 r.;
- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-74-D Skoczów”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 2003 r.;
- Adrianek Z., Skowronek K., 2005: Stan gleb w województwie śląskim w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach. (<http://www.katowice.pios.gov.pl>);
- Beczala T., Ciborowski T., Czylok A., Jonderko T., Tyc A. 2010 r., Zjawisko wytrącania martwic wapiennych w strefach źródłiskowych Pogórza Cieszyńskiego. Materiały 44 Sympozjum Speleologicznego, Wiśła;
- Beczala T., Jonderko T., Starzecka A. 2019 r. Nowe obserwacje gniewosza plamistego *Coronella Austriaca Laurentis 1768* na Pogórzu Śląskim, Przegląd Przyrodniczy XXX, 2 (2019);
- Bernacki L., Bernacka M. 1996 r., Rozmieszczenie i inwentaryzacja zasobów wybranych chronionych gatunków roślin na terenie gminy Brenna, Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej;
- Bernacki L., Pawlas-Szczeczek F. 1996 r., Ekologiczna charakterystyka siedlisk wybranych chronionych gatunków roślin naczyniowych gminy Brenna, Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej;
- Bernacki L., Czylok A., Rostański K., Kostro M., Pawlas F., Szewczyk E., Zygmunt J., Bober K. 1994 r. Przyroda Gminy Brenna. (maszynopis) na zlecenie UG Brenna;
- Burtan J., Szczegółowa mapa geologiczna Polski ark. Wiśła, PIG, warszawa, 1972 r.;
- Cabała, Wika i in. Waloryzacja szaty roślinnej i krajobrazu województwa bielskiego – część południowa, UŚ, Katowice, 1994 r.;
- Celiński F., Czylok A. 1996 r., Podgórski łęg jesionowy na zachodnim Podbeskidziu, Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej;
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Chowaniec J. i in, Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Cieszyn, PIG, Warszawa 1983 r.;
- Chowaniec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Skoczów;
- Chowaniec J., 2009: Studium hydrogeologii zachodniej części Karpat polskich. Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego Nr 434: 1-98. PIG Warszawa;

- Dorda A. (red.) Czader M., Jonderko T., Klimek A., Mijał L., Mijał M., Parchańska-Puczek Z., Tyrna B., 2009 r., Osobliwości i atrakcje przyrodnicze Beskidzkiej 5 - Zielona Księga Beskidzkiej 5, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner Cieszyn;
- Fiedor M. 1999 r., Storzczak błady na Pogórzu Cieszyńskim, *Natura Silesiae Superioris*;
- Fiedor M., Jonderko T., Beczała T. 2014 r., *Przyroda Góry Bucze*, *Przyrodnik Ustroński* 13;
- Fiedor M., Jonderko T., Walory przyrodnicze projektowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Góra Bucze na Pogórzu Śląskim, 2008 r. Sympozja i konferencje ZPKWŚ;
- Grabowski D., Geologia samorządowa, ekspert odpowiada, ruchy masowe ziemi [w] geoportal.pgi.gov.pl/css/powiaty/ekspert/ekspert_osuwiska.pdf;
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948 r.;
- www.gus.pl - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego;
- Henel A., Henel K., Jonderko T. 2007 r., Walory przyrodnicze proponowanego Zespołu Przyrodniczo -Krajobrazowego " Góra Bucze ", *Przyroda Górnego Śląska* 47;
- Henel A., 2006 r., Materiały do atlasu rozmieszczenia oraz stanu zasobów roślin chronionych i zagrożonych rejonu górnośląskiego - PRESS. Część 10. *Hacquetia epipactis* W województwie śląskim. *Natura Silesiae Superioris*;
- Henel A., Henel K., Jonderko T. 2004 r., Ścieżka przyrodniczo - dydaktyczna „Góra Bucze”;
- Hess M.: „Piętra klimatyczne w polskich Karpatach Zachodnich”. Zesz. Nauk. UJ 115, *Prace geogr.*, 11:1-267, 1965 r.;
- Hess M., Leśniak B.: „Atlas województwa bielskiego. Klimat”. Mapa w skali 1:100000. Oddz. PAN w Krakowie i Urząd Wojewódzki w Bielsku Białej: 10, 1981 r.;
- IMGW O/Katowice: „Atlas klimatyczny województwa śląskiego”. Katowice, 2000 r.;
- Jonderko T., 2010 r., Las Witalusz – źródła z martwicami Wapiennymi, *Przyroda Górnego Śląska* nr 60;
- Jonderko T., Śniegoń M. 2006 r., Pomniki Przyrody Gminy Brenna, Górki Wielkie i Małe;
- Jonderko T., Kiszka N. 2016 r., Chiropterofauna Górek Wielkich i Małych. *Przyrodnik Ustroński* 15;
- Kleczkowski A. [red.]: „Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1:500 000”. AGH, 1990 r.;
- Kondracki J.: „Geografia regionalna Polski”. PWN. Warszawa, 2002 r.;
- Lasoń K, Krieger W, Mapa Geośrodowiskowa Polski ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2002 r.;
- Leśniański G. 2002 r. Lichens threatened and under legal protection in the Silesian Foothills, southern Poland (Pogórze Śląskie), *Natura Silesiae Superioris*;

- Matuszkiewicz W.: "Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski", PWN, Warszawa, 2007 r.;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.;
- Mysłajek R.W., 2009 r. Natura 2000 W Karpatach. Kościół W Radziechowach. Kościół w Górkach Wielkich, Instytut Ochrony PAN, Kraków;
- Mysłajek R.W., Jonderko T. 2010 r., Najliczniejsza kolonia rozrodcza podkowca małego w Beskidzie Śląskim. Przyroda Górnego Śląska nr 62;
- Mysłajek R. W., Kurek K., Jonderko T., Tołkacz K., Kiszka N., Gewartowska O., Dorda A., Nowak S., Warchałowski M. 2015 r., Różnorodność gatunkowa i ochrona nietoperzy Pogórza Śląskiego, Chrońmy Przyrodę Ojczystą 71 (3);
- Mysłajek R. W., Jonderko T., Kurek., Dorda. 2011 r., Obserwacje nocka orzęsionego w przypadkowych schronieniach w zachodniej części Polskich Karpat, Nietoperze 12;
- Mysłajek R. W., Kurek K., Jonderko T., Tołkacz K., Kiszka N., Nowak S. 2012 r., Stan poznania fauny nietoperzy Kotliny Oświęcimskiej (południowa Polska), Przegląd Przyrodniczy 23 (4): 107-111;
- Mysłajek R. W i inni, Monografia Przyrodnicza Góry Bucze, 2014 r.;
- Neścieruk P, Wójcik A, Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2013 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Brenna w jej granicach administracyjnych, Werona sp. z o.o., Katowice, 2008 r.;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl>;
- Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007 r.;
- Poprawa D. i inni: „Katalog osuwisk województwo katowickie”. Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Karpacki w Krakowie. Kraków, 1975 r.;
- Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w roku 2016, WIOŚ Katowice, 2017 r.;
- Rejestr form ochrony przyrody województwa śląskiego – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice, 2017 r.;
- Rok A., Henel K., Jonderko T. 2003 r., Waloryzacja przyrodnicza Góry Bucze. Brenna (maszynopis) na zalecenie UG Brenna;
- Romer E.: „Regiony klimatyczne Polski”. Prace Wrocł. Tow. Nauk., Ser. B. 16: s. 26, 1949 r.;
- Skąpski K., Garecki J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Wista;
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brenna przyjęte Uchwałą Nr XXI/237/17 Rady Gminy Brenna z dnia 13 lipca 2017 r.;

Tyc A., Jonderko T. 2017 r., Współczesne depozycje martwic wapiennych na Pogórzu Cieszyńskim w granicach powiatu cieszyńskiego, Przyrodnik Ustroński 16;

Warchałowski M., Pietraszko M., Jonderko T., 2018 r. Nowe kryjówki podkowca małego w pobliżu obszaru Natura 2000 "Kościół W Górkach Wielkich", Przegląd Przyrodniczy XXIX, 3 (2018);

Warchałowski M., Pietraszko - Warchałowska M., Jonderko T., Szura Cz. 2019 r. Rozmieszczenie Nocka Orzęsionego *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) w południowej części Województwa Śląskiego, Przegląd Przyrodniczy XXX, 2 (2019);

Wilczek Z, Fitosocjologiczne uwarunkowania ochrony przyrody Beskidu Śląskiego, 2006 r.;

Wilczek Z, Barć A. Ochrona szaty roślinnej i krajobrazu polskiej części pasma Stożka i Czantorii w Beskidzie Śląskim, 2007 r.;

Zajac M. 1989 r., Flora południowej części Kotliny Oświęcimskiej i Pogórza Śląskiego, Zeszyty Naukowe UJ;